

Dit blad ligt ter raadpleging en lezing op de leestafels der Oost- en West-Indische Mailbooten en der voornaamste Sociëteiten, Hotels, Café's en Leesinrichtingen, zoowel hier te lande als in Oost- en West-Indië.

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING

OOST EN WEST

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang“.

Opgericht door Kolonel E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

KANTOREN:

HOOFDBESTUUR. . . . . HEULSTRAAT 17, DEN HAAG
VERLICHTINGSDIENST . . . . . TELEF. 4519. POSTGIRO 14574

ADMINISTRATIE VAN HET „KOLONIAAL WEEKBLAD“
HEULSTRAAT 17, DEN HAAG. - TELEFOON 4519. - POSTGIRO 14574

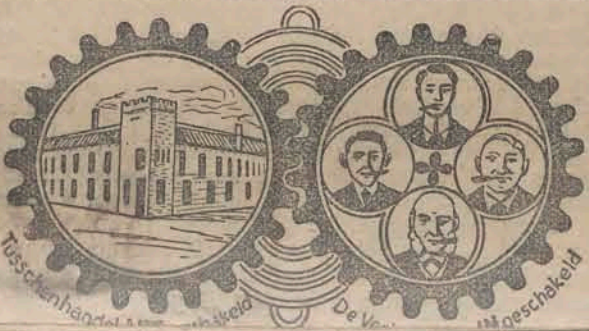
Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich in Nederl. tot den Administr.: HEULSTRAAT 17, Tel. 4519. Postgiro 14574, in Ned.-Indië tot den Hoofdvertegenw. te SOEMENEP (Madoera) Mr. K. FAUSER. Voor Advertentiën tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20 Tel. Interc. 1987*. Postgiro No. 17260, beiden DEN HAAG.

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd en gezonden aan de Redactie, HEULSTRAAT 17, DEN HAAG.

Fa. Wed. A. VAN GEMERT & Zn. - Havana-Sigarenenfabrieken - BEST (N.-Br.), Holland

EENIG ADRES VOOR LEVERING VAN SIGAREN RECHTSTREEKS AAN PARTICULIEREN

Het succes, dat wij reeds jaren hier in Holland hadden door onze sigaren rechtstreeks te verkoopen aan de Verbruikers en dat wij door onze aanbiedingen hier in Holland dikwijls ook vele bestellingen ontvingen voor het leveren van sigaren aan familieleden of bekenden in Ned.-Indië, hebben ons op het idee gebracht aan de Particuliere Adressen in Ned.-Indië op dezelfde wijze onze offerte in te zenden, als wij in Holland doen. Al onze Afnemers zijn overtuigd, dat de sigaren, welke door ons tegen fabrieksprijzen worden afgeleverd, zeer concurrerend zijn, daar elke tusschenhandel wordt uitgeschakeld en de winsten, welke de tusschenhandel zou maken, den verbruiker ten goede komen, bedragen voor Holland 25 à 30 %. Nog belangrijker is zulks voor H.H. Rokers in Ned.-Indië, daar niet alleen Reizigers en Tokohouders (in Holland Winkeliers), doch ook IMPORTEURS

zelf z'n sigaren rechtstreeks gaat importeerden. Door Uwe benoogde sigaren rechtstreeks van onze fabriek te betrekken, zult U zich minstens 40 pCt. bevoordeelen. Wij raden U daarom aan eene proef te nemen met ons fabriekaat en zijn wij ervan overtuigd, dat U geregeld afnemer van onze sigaren zult worden. Blijvende relaties te winnen is ons doel en garandeeren wij U steeds prompte bediening en onovertroffen kwaliteit.

Tracht steeds met Uwe Vrienden en Kennissen eventuele bestellingen te combineren om aanspraak te kunnen maken op punt 2 onzer leveringsvoorwaarden waardoor U 7 pCt. korting kunt genieten van het factuurbedrag.

VRAAGT ONZE GEILLUSTREERDE PRIJSCOURANT No. 4, WELKE GRATIS EN FRANCO WORDT TOEGEZONDEN

HOUD: Persoonlijke Propaganda. — Het Informatie-Bureau van de Vereen. „Oost en West“. — Vereen. „Het Koloniaal Instituut“. — Comité voor Indische Lezingen en Leergangen. — Kunst, Kunstnijverheid en Huisvuil. — Van Week tot Week. — Persoverzicht uit de Ind. Bladen en Tijdschriften: Uit de Eur. Pers. Uit de Ind. Pers. Uit de Chin. Pers. — Literatuur-Overzicht. — Surinam. — Curaçao. — Uit den Verren Vreemde. — Mededeelingen. — Mutaties van 4 tot 11 Juni 1924.

Voor leden der Vereeniging is de bronzen Oost en West-medaille verkrijgbaar aan het Secretariaat, Heulstraat 17, Den Haag, ad f 3.50 per stuk.

Nieuwe „BERRY“ Modellen

Fantasia Riemschoentjes

Lak.	f 16.50
Glacé	f 16.50
Suede.	f 17.50
Goudfeer.	f 17.50
Sailjn.	f 16.00
Brocnaat	f 18.50

Vraagt onzen Indischen Catalogus met 84 photo's onzer nieuwe modellen

Referentien van honderden Indische Families ter inzage

H. HESSELS & ZOON
Piet Heinstraat 115 Den Haag

Old England

NIJMAN & PHILIPS
LADIES' AND GENTLEMEN'S TAILORS
COOLSINGEL 129 — — — ROTTERDAM

ERNEST CASSUTTO
TANDARTS
(Lid van de Vereeniging „Oost en West“)
Prins Mauritsplein 3
(Vroeger Fred. Hendriklaan)
Spreekuur alle werkdagen van 9—11 en 1—3
Telefoon SCHEV. 61

BEZUIDENHOUT-GARAGE
Telefoon B. 344

Luxe Auto Verhuur-Inrichting
Nette Bediening - Taxi Prijzen
Bezuidenhout 42

INDISCHE UITRUSTINGEN
VOORDEELIGST ADRES:
AU BON MARCHÉ
A. DE VRIES & ZONEN
AMSTERDAM
ROTTERDAM
DEN HAAG
UTRECHT
BAARN

A.H.I.T.

Het ALGEMEEN HAAGSCH INSTITUUT VOOR TANDHEELKUNDE (A.H.I.T.) te 's-Gravenhage. Piet Heinstraat 2a, Telefoon M. 4580, is onweerlegbaar de meest-moderne en beste inrichting in Europa voor de behandeling van mond- en tandziekten. De behandeling geschiedt uitsluitend door bekwame tandartsen-specialisten, onder leiding van tandarts Alex Mertens. Lage Tarieven. De gedrukte tarieven zijn kosteloos aan het Instituut verkrijgbaar, hetwelk geopend is alle werkdagen van des morgens 8.30 uur tot des avonds 10 uur, behalve van 6—7 uur. Zondagsmorgens van 10—12 uur.

NATUUR WOLLEN ONDERGOEDEREN
VAN

Jansen & Tilanus
FRIEZENVEEN

Verkrijgbaar in alle qualiteiten en maten bij
ISERIEF & Co Magazijn „de Prijslijst”
DEN HAAG.
Veenestr. 16-18. Valeriusstr. 29.
Prijscourant op aanvraag gratis.

BESCHIKBAAR.

Waar dineert en lunct gij **goed en goedkoop?**
RESTAURANT BAZARSTRAAT
Bazarstraat 5-7 Den Haag
bij het Vredespaleis en de Scheveningsche Boschjes

is het eenige adres in Den Haag, waar U kunt Lunchen vanaf f 0.75 en Dineeren vanaf f 1.-.
Restaurant à la Carte den geheelen dag. Gebruik van dranken niet verplichtend. Geen fooien.
Aanbevelend, O. F. DE VRIES

BESCHIKBAAR.

Piano- en Orgelhandel „De Huisvriend”

Groot Hertoginnelaan 136 Nieuwe Rijn 49
DEN HAAG. LEIDEN.

NIEUWE DUITSCHE PIANO . f 550.-
5 jaar garantie, gepantserd raam.

NIEUW SALONORGEL, 11 reg. f 225.-
Grote keuze, lage prijzen. Speciaal ingericht voor verzending naar Indië.

Levering van Piano's en Orgels in huur en huurkoop.
J. J. STOLTENHOF Jr.

BESCHIKBAAR.

Bad- en Zweminrichting „DE REGENTES”
Telefoon M. 2739 Postrekening 69868
Weimarstraat 63, Den Haag.

In de onmiddellijke nabijheid van de Electr. tramlijnen 3, 5, 12 en de Stoomtram H. S. M.

Moderne inrichting, voldoende aan de hoogste eischen- van hygiëne en comfort voor de bezoekers.

Zwembaden - Kuipbaden - Douchebaden
Zwemabonnementen en Couponboekjes voor 50 Kuip- of Douchebaden op voordeelige voorwaarden.
Op verlangen Zout-, Zee-, en Dennenloofbaden.

Het aanbevolen adres
voor COMPLETE MEUBILEERING is het
Meubelhuis „Conrad”
Laan van Meerdervoort 220 - Tel. M. 5650
hoek Conradkade

Persoonlijke Propaganda.

Propaganda, persoonlijke propaganda vooral, is voor eene vereeniging als olie voor eene machine. Er is een tijd geweest dat vele leden zich beijerden anderen voor het lidmaatschap te winnen. Evenwel, tusschen nu en toen bestaat een verschil dat voor den tegenwoordigen tijd niet gunstig uitvalt. Behoefte dit geen toelichting het is juist daarom niet minder te betreuren wijl het met den dag noodzakelijker blijkt te trachten den band tusschen Nederland en de Overzeesche gewesten te versterken.

Toch telt Oost en West ook thans leden die in dit opzicht hunne sporen verliend hebben. Zoo bracht onlangs een der dames-leden op een goeden achtermiddag — de zon scheen door de boomen — een vierstal nieuwe leden aan en mocht eenige tijd voordien een der heeren-leden de administratie aange-naam verrassen met het bericht dat zeven nieuwe leden konden worden ingeschreven.

Zulke leden-propagandisten hebben destemeeer verdienste naarmate zij zeldzamer zijn. En nu ligt het niet in de bedoeling deze „super-leden” aan de andere ten voorbeeld te stellen — het voorbeeld zou niet strekken — maar wel om ieder lid van Oost en West op te wekken zich de geringe moeite te geven althans één nieuw lid aan te brengen. Het zomerseizoen eigent zich bijzonder daartoe; men treedt uit z'n gewone kringetje en ontmoet andere menschen. Dit verzoek geschiedt met die bescheidenheid welke de kans biedt verder te komen dan met de tegenstelling waarvan het bekende Duitse versje gewaagt. Er gevolg aan te geven is gemakkelijk, loont de moeite; immers, is dit de manier om eene grootere wederzijdsche toenadering en daardoor grootere genegenheid tusschen blank en bruin te bevorderen. In dit verband moge een woord aangehaald worden dat een bekend Engelsch Staatsman van de 16de eeuw der vorige eeuw aan een vriend

„De manier om het gemakkelijk te hebben in je leven is om het anderen gemakkelijk te maken, de manier om het anderen gemakkelijk te maken is te doen of je van hen houdt; de manier om te doen of je van hen houdt, is om werkelijk van hen te houden.”

Werft allen één lid!

Het Informatie-Bureau van de Vereeniging „Oost en West”.

VERSLAG OVER HET JAAR 1923.

Het Informatie-Bureau der Vereeniging „Oost en West” ondervond ook gedurende het jaar 1923 de gevolgen van de nog steeds heerschende malaise, zoowel in Ned.-Oost als West-Indië, vooral waar zij samenging met een gelijken toestand in ons land.

Hoewel op economisch gebied het uitzicht in de toekomst van Ned.-Oost-Indië gedurende het verslagjaar aanmerkelijk verbeterde en vrijwel overal op grond van den toenemenden bloei in de Europeesche cultures een opleving was te bespeuren, doordat de prijzen der stapelproducten op een belangrijk hooger niveau waren gekomen, vergeleken met het vorige jaar (1922), bleef de algemeene economische toestand in Ned.-Oost-Indië nog allerwege onzeker als gevolg van het enorme aantal faillissementen en déconfitures van allerlei aard.

Volgens berichten uit de Indische couranten waren alleen bij de Weeskamer te Batavia in de laatste maanden van 1923 driehonderd faillissementen in behandeling en bleef de stroom nog steeds wassen.

En waar de Secretaris van de Handelsvereeniging te Batavia, blijkens het door hem uitgebracht verslag in de Indische Post, in begin 1924 de toestand in het algemeen — evenwel met betrekking tot het

HET VAN OUDS BEKENDSTAANDE MUZIEKHUIS „TENZER”
PAUL KRUGERLAAN 114
Gramophoons in alle prijzen vanaf f15.—
Gramfoonplaten vanaf f150
Reparatie-inrichting voor alle soorten muziekinstrumenten
VERZENDING NAAR OOST EN WEST

Tandarts Dr. A. KERVIN
FRED. HENDRIKLAAN 45, DEN HAAG
TELEFOON SCHEV. 122

BELANGRIJK VERLAAGD TARIF
BIJ CONTANTE BETALING

door hem op West Java bezochte gebied — als beterende schets, zoo waren volgens hem toch te zware wolken aan den hemel om anders dan de grootste voorzichtigheid voorwaarts te gaan.

Van uitbreiding zou dan ook slechts zeer w sprake zijn en daardoor ook van zeer geringe sen voor de vele, soms waarlijk goede krachten thans nog werkloos rondloopen. (Zie „De E mische toestand in Ned.-Indië”, Nieuwe Ro Courant van 20 Feb. '24).

In dit verband zij hier medegedeeld, dat vo het Kantoor van Arbeid te Weltevreden (zie knoote Sociaal Economische Kroniek van land, de Koloniën en het Buitenland) gedurende 4de kw. van 1923 bij het Malaise Comité te rang, eind Nov. 1923, nog 93 werkzoekenden ingeschreven en bij het Bureau van den Ha bond te Soerabaja 95 op 8 December, terw den Cultuurbond begin December op een led van ongeveer 700 nog 60 werklozen stonden schreven (8,6 pCt.) het hoogste percentage tot ver bereikt, terwijl ontslag van personeel v bezuiniging bij de verschillende overheidsdi oek in de afgelopen periode nog steeds plaats

Gelukkig kan worden verklaard, dat op de tengewesten, vooral ter Sum. Oostkust, de wer heid onder de Europeanen minder ernstig bleken (Rede van den Landvoogd in den Volk gehouden in Mei 1923).

In het Verslag van den President van de Jav Bank en van den Raad van Commissarissen het 95e boekjaar 1922—1923 wordt van de loosheid in Ned.-Ind. aangeteekend, dat zij van beteekenis was en bijna uitsluitend personen die zonder een bepaald vak te verstaan tewerkgesteld in den tijd toen men overal krachten te kort kwam en men bij de aans niet te kieskeurig kon te werk gaan.

En wat het duurtvraagstuk betreft kan v het zelfde verslag worden geconstateerd, d leidend goedkoop werd.

Ook optimistisch klinkt het verslag omtren algemeenen toestand in Ned.-Ind. van de Ne Escompto Maatschappij. Zij achtte dien in belangrijk verbeterd, daar alle producten p prijzen maakten, waarvan genoemde Maats ongetwijfeld den terugslag zou ondervinden ciaal bij de afwikkeling van verschillende bel die thans minder zorg baren dan in 1922.

Voegen wij hiertoe de mededeeling, dat, als bewijs van herleving van den handel, het v door het Suezkanaal gedurende het jaar 1923 vorige resultaten heeft overtroffen.

Tot 22.730.162 ton netto gestegen, vermeer het met 9,6 procent, vergeleken met 1922.

De Britsche vlag haalde het maximum der tonnage met 14.264.214 ton of 62,8 procent de heele scheepsbeweging. De tweede plaats blijft de Nederlandsche vlag — wel haast uitsluitend betrekking tot Ned.-Indië — met 2.178.058 ton 9,6 procent van het geheele verkeer.

Hierna komt de Fransche vlag en de vierd Duitse vlag, resp. met 5,7 procent en 5,4 pro (zie „Nederland en het Suezkanaal”, in de N Rotterdam. Courant van 11 Maart 1924, Och blad B).

Uit de combinatie van bovenstaande medede valt af te leiden, dat de economische toestand Ned.-Indië zich ontegenzeggelijk in een opge lijn beweegt, doch hij toch van dien aard was in afgelopen jaar, dat werkzoekenden in Neder die een heenkomen zochten in particuliere be kingen in ons groot eilandrijk, niet dan n grootste moeite konden slagen in hunne pog om aldaar terecht te komen.

Wederom behoorden de Hollandsche sollicit over het afgelopen jaar voor het meerendeel t weinig ontwikkelden voorzover zij slechts onderwijs hadden genoten.

Evenals in 1922 waren er velen die hier te in lagere betrekkingen werkzaam waren geve

Genua en Marseille
Geregelde Koeriersdiensten
voor passagiers.
Reishureau LINDEMAN, 's-Gravenha
Rotterdam - Haarlem
Arnhem - Groningen - Utrecht

Van Fabrikant tot Particulier

is het voordeligst, onbetwist.
Vindt u de prijsopgave van Uw vertwerk abnormaal hoog, ontbiedt dan eens

PARDON & Co. HUIS- SCHILDERS
Bankastraat 107a - 's-Gravenhage
zij werken zelf.

als kantoor- en winkelbedienden, landbouwarbeiders, tuiniers, metselaars, smeden, schrijfwerkers, schilders, monteurs, electriciens, chauffeurs, assistent-apothekers enz.

De toenemende malaise in ons land deed ook vele ingenieurs met een Delftsch diploma, Meesters in de Rechten, artsen, electro-technici en landbouwkundigen, beide laatstgenoemden, die hun opleiding aan inrichtingen van middelbaar onderwijs hadden genoten, solliciteeren naar particuliere betrekkingen in Ned.-Indië bij de groote particuliere land- en mijnbouwondernemingen.

Buitenlanders, die zich in 1923 grootendeels schriftelijk tot het Informatie-Bureau wendden — in getale van 144, mondeling 18 — totaal 162 (in 1922 83) — behoorden voor het meêrendeel tot de categorie der intellectueel ontwikkelde, als ingenieurs, doctoren, apothekers, technici, bedrijfsleiders van fabrieken, handelaren enz., terwijl ook weder daaronder zich vele gewezen officieren van het Duitse en Oostenrijksche leger bevonden, die zich gaarne bij het Ned.-Indische leger of bij de politie ingelijfd zagen. Zooals bekend bestond voor hen geen gelegenheid en bestaat ze thans evenmin, voor den Indischen staatsdienst te worden uitgezonden.

De ingewonnen informaties kunnen wij het best, evenals de vorige verslagen, rangschikken als in het hieronder staand overzicht rubrieksgewijze vermeld, n.l.:

	Schriftelijk	Mondeling	Totaal
Betreffende gouvernemensbetrekkingen	7	19	26
Betreffende particuliere betrekkingen	279	109	388
Betreffende de reis, het leven, den levensstandaard, de kleeding, het land en volken en de toestanden in Indië	13	124	137
Betreffende een bepaalde plaats of strek			
Betreffende boekwerken en brochures over Indië en die over betrekkingen aldaar	44	66	110
Betreffende de opleiding, studiekosten en vereischten tot ambten, bezoldiging ...	17	57	74
Betreffende informaties aangaande de meest uiteenloopende onderwerpen ...	63	245	308
	430	634	1064
In 1922	731	506	1237
" 1921	918	558	1476
" 1920	714	459	1173

Onder de rubriek betreffende de meest uiteenloopende onderwerpen zijn begrepen de personen, die woningen of appartementen hadden te verhuren of te verkoopen en pensions hielden (74); families, die bij voorkeur Indische kinderen in hun gezin wenschten op te nemen, (84); dames, die zich aanboden voor het besturen van een huishouding in Ned.-Indië of als kinderjuffrouw in Europeesche gezinnen daar te lande, (33); personen, die inlandsche bedienden wenschten in dienst te nemen, (10); totaal van bovenstaande cijfers 201 (in 1922: 176).

Van de serie boekwerkjes, gevende uitvoerige inlichtingen over staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche gewesten zijn thans in bewerking No. 4. „De Ingenieur in Nederlandsch-Indië” en No. 10. „De Ambtenaar bij den Post-, Telegraaf- en Telefoondienst in Nederlandsch-Indië”, welke nummers in medio 1924 voor den druk gereed zullen zijn, terwijl de overige nummers met eenigszins vertraagd tempo voor een revisie zullen in aanmerking gebracht worden.

Het debiet der boekwerkjes in 1923 bedroeg f 54.20 tegen f 84.70 in 1922.

M. DIJKERMAN

LAARZENMAKER, DEN HAAG

Levert op elk gebied **SCHOEISEL** naar maat

In Modellen, Kwaliteit en Prijs concurrerend met de beste buitenlandsche huizen.

Fred. Hendriklaan 198 - Tel. Schev. 1384

Verkocht werden tegen den kostenden prijs 94 boekjes met een opbrengst van f 38.10
Verkocht met 20 % reductie 17 boekjes met een opbrengst van ..... „ 5.60
Verkocht van de boekjes: „Onze Koloniën” 30-exempl. met een opbrengst van „ 10.50
Aantal boekjes gratis verstrekt 59 exemplaren.

Totaal ..... f 54.20

Als hoofddreden van den ook gedurende dit verslagjaar geringen omzet der boekjes totaal 200, (in 1922: 185) moet ontegenzeggelijk gelden de door de Indische Regeering doorgevoerde bezuiniging om zoo min mogelijk ambtenaren voor haren dienst aan te vragen en wat betreft de particuliere werzoekers de nog steeds heerschende malaise op velerlei gebied in onze Overzeesche Gewesten.

Ten aanzien van de onderhanden zijnde revisie der bovengenoemde werkjes verleenden in het afgelopen jaar opnieuw op lofwaardige wijze, zoowel het Inlichtingsbureau voor den Indischen Dienst als de 9de Afdeling van het Departement van Koloniën, hunne zeer op prijs gestelde medewerking en hulp, waar deze ingeroepen werd voor het geven van inlichtingen in zake betrekkingen in 's lands dienst.

's-Gravenhage, 23 Mei 1924.

De Leider van het Informatie-Bureau

der Vereeniging „Oost en West”,

H. J. A. RAEDT VAN OLDENBARNEVELT.

Koninkl. Vereen. „Koloniaal Instituut” te Amsterdam.

Het is thans ruim dertien jaar geleden dat de heer J. J. van der Meer op den 12. Febr. overbracht het Instituut te Amsterdam. Uit bijgaande brochure zal U kunnen blijken hoe deze stichting is tot stand gekomen, wat zij tot dusver heeft gepresteerd en wat in de toekomst daarvan nog is te verwachten.

Dank zij vooral de vorstelijke schenking ten bedrage van één millioen van een belangstellende, aan wien het Koloniaal Instituut groote verplichtingen heeft doch die onbekend wenscht te blijven, kan de uiterlijke voltooiing van het gebouw in 1924 als verzekerd worden beschouwd.

Intusschen zullen dan nog belangrijke bedragen worden geëischt, zoowel voor de inrichting als ook en vooral voor de exploitatie van het zeer omvangrijke complex. Wel zijn afzonderlijke fondsen gevormd voor inrichting en voor exploitatie, doch reeds nu staat het vast dat deze fondsen niet toereikend zullen zijn om het nieuwe gebouw en het daarin uit te voeren werkprogramma ten volle tot hun recht te doen komen.

Wij ontveinzen ons niet dat de tijdsomstandigheden voor velen een beletsel zijn voor het brengen van geldelijke offers. Toch zijn wij overtuigd dat allen die belangstellen in het Koninklijk Koloniaal Instituut zullen willen medewerken om deze grootsche instelling gelegenheid te geven zich tot volle kracht te ontplooiën.

Overtuigd van Uwe warme sympathie met het doel dezer stichting nemen wij daarom de vrijheid ons tot U te wenden met het dringend verzoek wel te willen medewerken tot het verlenen van steun aan deze monumentale stichting, die tot in het verre nageslacht getuigenis zal afleggen van de warme liefde van Nederland voor zijn overzeesche gewesten.

Wij zouden het op hoogen prijs stellen indien U eene bijdrage zoudt willen toezeggen in de fondsen voor inrichting en exploitatie en Uwe omgeving zoudt willen aansporen in diezelfde richting te willen medewerken.

Bijdragen, toezeggingen of aanwijzingen kunnen

Schoenenmagazijn H. B. M. WEIJERS

164 VAN SPEJKSTRAAT 164

Ontvangen de nieuwste modellen
Linnen Schoenen in bruin, wit en zwart, f 4.50.

Gymnastiekschoenen in alle maten van f 1.25 af.

Reispantoffeltjes in alle kleuren à f 0.85.

PRIMA KWALITEIT - LAGE PRIJZEN.

Speciaal adres voor verzending naar de Tropen.

164 VAN SPEJKSTRAAT 164

TUSSEN VAN DIEMENSTR. EN TASMANSTRAAT

BESCHIKBAAR.

't SPORTHUIS

GRAVENSTRAAT t/o de Bonneterie DEN HAAG
TELEFOON H. 6606

HEEREN
MODE
ARTIKELN

PRIMA
Engelsche
Regenjassen
voor

BESCHIKBAAR.

P. B. VAN MOORSEL & Co

Kerkplein 11-12, naast het Hoofdpostkantoor.
Torenstraat 5-6 - Telefoon 2898 - Den Haag

DIVAN met verstelbaar hoofd,

Gobelin overtrek à f 27.-

f 27.-

Goedkoopst adres voor het meubeleeren en stoffeeren van woningen

LIJSTEN- EN FOTOHANDEL D. DOOLAARD

Reinkenstraat 12 - Den Haag - Telof. M. 3137

KUNSTHANDEL LIJSTENFABRIEK

Speciaal adres v. verzend. n. Indië. Gratis verpakk.

Onverschillig is het, in welk merk gij rijdt, als gij een taxi neemt om even naar het station te gaan. Maar schaft gij U een auto aan voor eigen gebruik om duurzaam genoeg van te hebben, neemt dan een

BUICK, DE GERUISCHLOOZE ELEGANTE AMERIKAANSCH WAGEN

MET REMMEN OP DE VIER WIELEN

Vertegenw. voor DEN HAAG, WASSENAAR, VORBURG, RIJSWIJK en SCHEVENINGEN

Firma J. E. VAN MAASDIJK & Co. - Boschlaan 2 tegenover 1ste v. d. Boschstr. - Telefoon B. 0144

WITTE PAKKEN

vanaf f 14,50
3 maal gekrompen Indische Coupe
Wij garandeeren het juiste model
48-jarige reputatie
Vraagt Prijscourant of Stalen
Toezending franco
Fa. J. LEVI
Kruiskade 5 b. d. Cools.
— ROTTERDAM —

Voor het bereiden van een voortreffelijke Rijsttafel zijn de

Recepten van een Ind. Kokki

onmisbaar „De Ind. Rijsttafel” door FR. BLOM, Schrijver van „Moderne Kookkunst”, verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij de Uitgeefster Nobelstraat 20, Den Haag.

Prijs f 1.00

Rij-Onderricht Pensionstallen Handel in Luxe Paarden

Duinstr. 6 : Tel. Sch. 16
... SCHEVENINGEN ...

VERZAMELAARS

Zij, die Kunstvoorwerpen willen verkopen of hunne verzameling wenschen te completeren, worden attent gemaakt op de rubriek Vraag en Aanbod in het Maandblad

NEDERLANDSCH-INDIË OUD EN NIEUW

Prijs f 2.50 per annonce van ten hoogste vijf regels. Ter kennismaking wordt op aanvraag gratis een nummer van ons Maandblad toegezonden

NOBELSTRAAT 20 TEL. H. 1987*
DEN HAAG

GEVESTIGD: D. H. ARENDS,
ARTS,
Adriaan Pauwstraat 51 - Den Haag
Voor algemeene praktijk en tropische Ziekten.
Tel. SCH. 3924.
Spreekuur werkdagen v.m. 8¹/₂ - 9¹/₂, n.m. 1 - 2¹/₂,
Zaterdag van 6 - 8 uur.

worden toegezonden aan het Algemeen Secretariaat van het Koninklijk Koloniaal Instituut, Plantage Middenlaan 15 te Amsterdam of aan een der leden van den Raad van Beheer.
De Raad van Beheer van het Koninklijk Koloniaal Instituut.

Comité voor Indische Lezingen en Leergangen.

VERSLAG OVER HET JAAR 1923.

Het Comité heeft in dit verslagjaar het overlijden te betreuren gehad van zijn lid Dr. J. W. Gunning, die steeds van groote belangstelling voor den arbeid van het Comité deed blijken. De Commissie van Advies inzake het Zendingconsulaat heeft als haar vertegenwoordigen thans aangewezen Mr. J. M. J. Schepper.

In de samenstelling van het Comité kwam voorts wijziging, doordat de heer M. Mieras Jr. optrad als vertegenwoordiger van het Ned. Onderwijzers Genootschap, in de plaats van den heer J. van der Bijl. Op Zaterdag 1 December 1923 werd ten kantore van het Koloniaal Instituut te Amsterdam een Algemeene Vergadering gehouden, waarin de notulen van de voorafgaande bijeenkomst werden vastgesteld en de secretaris verslag uitbracht van de werkzaamheden van het Comité.

In het bijzonder was deze vergadering bijeengeroepen ten einde advies uit te brengen aan den Raad van Beheer van het Koloniaal Instituut betreffende het standpunt, in te nemen ten opzichte van de in het verslagjaar opgerichte vereniging „Indisch Onderwijs Comité”.

De aanwezige leden, hoewel in beginsel sympathiek staande tegenover elk streven, dat verbreiding van kennis van de Indië bij het Nederlandsche Volk beoogt, betreurden eenstemmig de oprichting van het Indisch Onderwijs Comité, als over-

KLEERMAKERIJ

Dames- en Heerenkleeding naar Maat met en zonder bijlevering van stof. Voor prima pasvorm en solide afwerking wordt ingestaan, tevens keeren, repareren en moderniseeren. Ook schriftelijk te ontbieden.

Den Haag - TAILLEUR MODERN - Mauritskade 9

bodig en dus, met het oog op versnippering van krachten, ongewenscht. Zij waren daarbij oordeel, dat het Indisch Onderwijs Comité door hetgeen het sedert zijne oprichting had gedaan, noch door de waarborgen, die het bood voor krachtigen arbeid in de naaste toekomst, zich staansrecht had verworven, en achtten daarom geen termen aanwezig, de wijze van werken van het Comité voor Indische Lezingen en Leergangen herzien, door samenwerking aan te gaan met het Indisch Onderwijs Comité, of zich terug te trekken uit eenig deel van het arbeidsveld.

In opdracht van de vergadering heeft de secretaris deze beschouwingen van het Comité ter kennis gebracht van den Raad van Beheer van het Koloniaal Instituut.

Het Comité heeft van de gelegenheid, geboden door het Koloniaal Instituut, om op de Jaarbeurs te Utrecht in ruimer kring bekendheid te geven van zijn arbeid, gaarne gebruik gemaakt.

WERKZAAMHEDEN VAN HET COMITÉ IN 1923.

A. Indische Leergangen voor Onderwijzers en Onderwijzeressen.

Tengevolge van het besluit van den Minister van Koloniën, de op de Indische begrooting voorzende post voor subsidiëring van leergangen van Indische onderwerpen ten behoeve van onderwijzers en onderwijzeressen hier te lande, voor de voor „memorie” uit te trekken, is het Comité noodzaak geweest, zijne werkzaamheden in deze richting aanzienlijk te beperken. Door de bereidwilligheid van den Raad van Beheer van het Koloniaal Instituut, gelden beschikbaar te stellen dit doel, is het niettemin mogelijk geweest, samenwerking met plaatselijke lichamen, een tal Indische leergangen te houden, nl. te 's-Hertogenbosch, te Naarden-Bussum en te Hengelo.

Aan de deelnemers kon niet, als voorheen, goeding van reiskosten worden toegekend. De volgende staat:

Plaats en tijd:	Uitgaande van:	Aantal deelnemers:	Spreekers en aantal voordrachten:
1. 's-Hertogenbosch 12.IV - 16.V.	Alg. Ned. Verbond; K. I.	67	Dr. J. C. Koningsberger, Mevr. C. J. Rutten - Pckelharing, J. F. A. C. van Moll, Dr. J. G. C. Vriens, Pastoor J. van der Loo (2). (Samen 6).
2. Naarden-Bussum 19.X - 9.XI.	Volksuniversiteit; K. I.	49	Th. van Erp (2). C. Lekkerkerker (2). (Samen 4).
3. Hengelo (O.) 25.X - 22.XI.	Volksuniversiteit; K. I.	30	N. Scheltema, M. Joustra, A. Pimentel, L. van Vuuren, H. Krayer van Aalst. (Samen 5).

Voorts werd een Indische Leergang te Maarssen voorbereid; deze vangt evenwel in het begin van 1924 aan, zoodat een volgend verslag hieromtrent nadere gegevens zal kunnen verschaffen.

B. Voordrachten en Lezingen.

In het verslagjaar verscheen in het Koloniaal Weekblad een aanvulling van de lijst van personen, die zich bereid verklaard hebben tot het houden van voordrachten over koloniale onderwerpen.

Op de algemeene vergadering werd besloten, dat het Comité voortaan ook zijne medewerking zal verleenen tot het houden van filmvoordrachten.

C. Vierde Koloniale Vacantie cursus voor Geografen.

De goede uitslag van de gehouden Koloniale

Vacantie cursussen deed besluiten, in het verslagjaar op dezen weg voort te gaan.

De samenstelling van de Commissie van Voorbereiding voor deze cursussen onderging geen verandering. De regeling was gelijk die in vorige jaren.

De cursus had ditmaal in het bijzonder betrekking op het eiland Celebes. Hij werd op Donderdag 27 December, te 2 uur geopend, in tegenwoordigheid van een aantal genoodigden, in de groote gehoorzaal van het Laboratorium voor de Gezondheidsleer te Amsterdam.

Het programma luidde als volgt:
Donderdag 27 December, des namiddags te 2 uur Prof. Dr. J. Wanner, hoogleeraar te Bonn: „Die Geologie von Celebes, speciell vom ökonomischen Gesichtspunkte”.

Maison REGENTES
Regentessel. 118 Den Haag
Speciaal in Kousen

LINGERIE CONFECTIE PARFUMERIE
Ziet onze Reclame-Peignoir f 6.95 in 24 uur gemaakt. Het maken van alle soorten Theepoppen, ook veranderen. Wij geven voor de Pinksterweek als reclame 3 paar Kousen voor 11.-. Onze Fransche afgepaste Voile met rand 68 cent

„Hollandia” Drogisterij
2e Sweelinckstraat 199 - Den Haag
bij het Stadhoudersplein

Voor Duinoord 't geschiktste adres voor Uw Chemicaliën, Verbandstoffen, Specialiteits-geneesmiddelen, enz.

DE NIEUWE ZAAK

in Kristal, Porselein, Glas en Luxe Gebruiksartikelen van W. KÖNIG is gevestigd
Valeriusstraat hoek Dunklerstraat
Telefoon M. 3459.
Verpakking voor Indië onder garantie tegen breuk.
Het „Winkeltje” Prinsstraat 92 blijft bestaan.

Hoedencursus.

Leerares hoedenvak geeft **Cursus-, Club- en Privaatlessen** voor Dames en Jonge Meisjes.
Inlichtingen **B. REIJNDERS, Loosduinsche kade 32, Den Haag.**

hoogte te houden van de vorderingen van de kennis der koloniën en tot eigen studie te prikkelen.

Dat de gehouden vacatiecursussen in dezen zin als geslaagd kunnen beschouwd worden, werd door den heer Lekkerkerker op de algemeene vergadering met nadruk vastgesteld, toen hij wees op den grooten invloed, dien zij thans reeds blijken te hebben uitgeoefend op het aardrijkskundig onderwijs in Nederland.

Naast deze voorlichting kan een prikkel ten goede uitgaan van de examens.

Sedert de samenstelling van het „Rapport betreffende het onderwijs inzake de kennis van de Nederlandsche Koloniën, enz.” kon in volgende jaarverslagen melding gemaakt worden van vooruitgang in de plaats, die de Indië bij het onderwijs innemen. Ook het verslagjaar geeft daartoe aanleiding, aangezien bij Koninklijk Besluit de examens voor de acte lager onderwijs en voor de hoofdaacte opnieuw zijn geregeld en hierbij de nadruk gelegd is op de kennis van de koloniën.

De eischen van de acte L. O. vermelden o.m. bij de aardrijkskunde: „kennis van Nederland, Nederlandsch-Indië, Suriname en Curaçao”; die voor de hoofdaacte: „kennis van de natuurkundige en economische aardrijkskunde van Nederland, Nederlandsch-Indië, Suriname en Curaçao”, terwijl het den examinandus vrij staat aan den eisch: „nadere kennis van een of meer vreemde landen of landstrecken, ter keuze van den aspirant” te voldoen, door van Indië of een deel er van meer studie te maken.

Deze omschrijving der examen-eischen is een goede stap in de richting van het streven van het Comité; moge naast kennis van de natuurkundige en de economische aardrijkskunde spoedig ook gevraagd worden naar eenig inzicht in de volkenkunde.

E. Bemoeiingen van het Comité inzake koloniale literatuur.

In het verslagjaar 1923-24 werden onder deelnemers aan de leergangen voortgezet; te zamen werden 63 exemplaren verkocht.

De Reizende Boekenverzameling vertoefde achtereenvolgens in de openbare leesalen te Hilversum, Bussum, Delft, Alkmaar en Assen, en in September op de Jaarbeurs te Utrecht.

De Secretaris van het Comité voor Indische Lezingen en Leergangen, ZELJLSTRA.

Kunst, Kunstnijverheid en Huisvlijt.

NABETRACHTING.

De Indische Kunstnijverheid Tentoonstelling in de Gothische Zaal te 's-Gravenhage behoort sinds j.l. Maandag al weer tot het verleden. De beide Pinksterdagen vormden een waardig slot; er was in de middaguren druk bezoek, vol bewondering, want onder het telkens doorbrekend zonnetje kwamen niet alleen de kleurige Soemba- en Bali-ikats en de Sumatraansche tjindé's, maar zelfs de sombergetinte Atjeh-weefsels en donkere batiks allen zoo goed tot hun recht. Ook de dansers werden prachtig belicht, door de uit de hooge vensters binnenvallende stralen: een zeldzaam schoon schouwspel, dat menig gevoelig kunstenaarshart met verrukking vervulde! Nimmer te voren is de Javaansche dans hier zoo fraai en waardig vertoond.

Wij laten twee bevoegde critici uit „De Hofstad” aan het woord:

„Op de beide Pinksterdagen is er in de Gothische Zaal gedanst geworden, d. w. z. de Indische dans, die wellicht de schoonste en stijlvolste der wereld is. De kunstenaars van Holland vinden ze weergaloos schoon, in Parijs zal men ze ook wel hooger getaxeerd hebben dan zelfs de Russische dans, want ze is werkelijk veel stijlvoller en schooner. Er zijn maar enkele dansen, zooals de massadansen der Aussen in Prince Igor, die de schoonheid van den zuiver Aziatischen dans benaderen, maar die zijn geïnspireerd op Chinese krijgsprenten. Laat men zich dus goed doordringen van het besef, dat wat men hier te zien krijgt, misschien voorloopig wel

Vleeschhouwerij en Spekslagerij annex Fijne Vleeschwaren

Danckertstraat 62 hoek 2de Sweelinckstraat
DEN HAAG - TEL. M. 5975

Levert uitsluitend eerste kwaliteit versch RUND-, KALFS- en VARKENSVLEESCH tegen sterk concurrerende prijzen.

Aanbevelend: C. D. WESTPHAL.

Aan de Leden van „Oost en West”

Het bestaan van het „Koloniaal Weekblad” is, dit behoeft geen betoog, een levensbehoefte voor Uw vereeniging.

Op twee manieren kunt U het orgaan steunen:

- 1°. door de adverteerders, die Uw weekblad helpen financieren, met Uw inkoop te bevoordeelen en daarbij den naam van het blad te vermelden,
- 2°. door Uw leveranciers aan te sporen in Uw orgaan te adverteeren, of door onzen reiziger bij Uw leveranciers een introductie te verschaffen.

Mogen wij op Uw medewerking in deze rekenen?

DE UITGEEFSTER.

V. MASSARO

KAMPERSINGEL 50 - HAARLEM

LEVERANCIERS VAN MARMER, MOZAIEK, STEEN- EN HOUTGRANIET VLOEREN, LAMBRIZEERINGEN, AANRECHTBLADEN GOOTSTEENEN, TRAPPEN, PLINTEN enz.

CONSTRUCTEUR VAN BETONWERKEN

Specialiteit in KUNSTSTEEN EN KUNSTMARMER

Zijt Gij Abonné

van het rijk Geïllustreerde Maandblad

NEDERLANDSCH INDIË OUD EN NIEUW

Zoo niet, vraag dan gratis proefnummer aan bij de Administratie

PRIJS PER JAARGANG f 20.—

Te voldoen in twee halfjaarlijksche termijnen van f 10.—

Losse nummers f 2.50

Nobelstraat 20 Den Haag

Telefoon H. 1987*

Vrijdag 28 December, des morgens te 10 uur: Dr. Albert C. Kruyt, zendeling te Pendalo (Midden-Celebes), tijdelijk te 's-Gravenhage: „De volken, die Midden-Celebes bewonen en de wijzen van hunne lijkbezorging”; des namiddags te 2 uur: Verlooning van rotprenten van Celebes met toelichtende mededeelingen van den heer L. van Vuuren, lector aan de Universiteit van Amsterdam.

Zaterdag 29 December, des morgens te 10 uur: Dr. L. F. de Beaufort, directeur van het Zoologisch Museum te Amsterdam: „De fauna van Celebes”.

Op Donderdag 27 December sprak des avonds ter zelder plaatse Dr. G. J. Nieuwenhuis, gedelegeerd lid van den Onderwijsraad in Ned.-Indië, over: „Problemen der Indische Onderwijspolitiek”.

Deze voordracht uitgaande van het Koloniaal Instituut, was voor de deelnemers aan den leergang toegankelijk.

De deelnemers ontvingen wederom een boekje met autoreferaten van de te houden voordrachten, alsmede een exemplaar van de 4e uitgave van „Indië's jonge Kracht”, samengesteld door den heer L. Lekkerkerker.

Tijdens den leergang bestond gelegenheid tot het bezichtigen van eene reliefskaart van de zeeën van den Indischen Archipel, opgesteld in het nieuwe Museumgebouw van het Koloniaal Instituut, en van eene tentoonstelling van Soemba-weefsels in het gebouw van de Afdeling Volkenkunde. Tot besluit bracht een groot aantal deelnemers een bezoek aan het s.s. „Johan de Witt” van de Stoomvaart-Maatschappij „Nederland”.

Het aantal deelnemers aan den leergang bedroeg, de genoodigden niet medegerekend, 117, als volgt verdeelen:

Leeraren:
L. B. S. Handelsscholen, Gymnasia 40
Week- en Normalscholen 32

Studenten:
rijksuniversiteit te Utrecht 14
n. Universiteit van Amsterdam 11
K. Leergangen 1
Privaatleerlingen bij verschillende do-
centen 16

Personen, niet behorende tot eene van deze
groepen 3

117

Provinciegewijze gerangschikt, krijgen wij het

volgende overzicht:

Noord-Holland 33

Mid-Holland 23

Utrecht 14

Nederlandsch-Indië 14

Noord-Brabant 16

Zeeland 1

Limburg 2

Overijssel 4

Friesland 3

Groningen 4

Drente 3

117

D. Propaganda voor de kennis der koloniën op

gymnasia, middelbare scholen en opleidingsinrich-

tungen voor onderwijzers.

Rechtsstreeksche propaganda op de scholen ligt niet dan bij uitzondering op den weg van het Comité; de aangewezen propagandist is hier de onderwijzer bij het lager onderwijs, de leeraar, in het bijzonder die in aardrijkskunde, op gymnasia en middelbare scholen.

Zoo als de Indische cursussen beoogen den onderwijzer in staat te stellen zijn leerlingen op bevattelijke wijze over Indië en zijne bevolking te vertellen, zoo tracht het Comité door de Koloniale Vacatiecursussen den leeraar in de aardrijkskunde op de

Maison H. HOEK - Den Haag

OBRECHTSTRAAT 295

Heeren- en Dameskleermaker

Atelier voor Repareeren, Keeren en Moderniseeren van alle Kleeren

Billijke Prijzen & Prima Stoffen

RÖNTGEN-INSTITUUT

Geneesh.-Dir.: E. F. WEINBERG, Arts, Röntgen.
 Bezuidenhout 3 Telefoon B. 1893
DEN HAAG

Spreekuur 2-3 en op aanvraag.
 Onderzoek en behandeling met Röntgenstralen,
 Radium, Diathermie, Hoogtezon, etc.
 Huidziekten, Tuberculose der gewrichten, etc.
 Rhenmatische aandoeningen.

Tandheelkundige Afdeeling.

A. H. A. v. d. MEY DE BIE, Tandarts
 Spreekuur van 1-3 en op aanvraag.
 Tandheelkundig onderzoek en behandeling
 onder geregelde Röntgencontrole, in behande-
 lingstarief inbegrepen.
 Volledige tarieven op aanvraag.

Dames!

Bij aankomst en vertrek, moet U het adres weten van:

Het Goedkoopste Modehuis 21 Weimarstraat 21 (bij de Suezkade)

Daar vindt U de grootste sortering DAMESHOEDEN,
 BLOEMEN, LINTEN, GAZEN, VORMEN, STROO-
 GALONS, LAITON, ESPATRIE en verder alle be-
 noodigheden om Uw eigen hoed te maken.
 Dus Uw adres is:

Weimarstraat 21, bij de Suezkade

BESCHIKBAAR.

BEZOEKT DE TOONKAMERS van Oost- en West-Indische Kunstnijverheid

Heulstraat 19 - Den Haag
 Toegang vrij.

Iederen werkdag geopend van 10-6 uur; 's mid-
 dags tusschen 12-2 uur gelegenheid tot het ge-
 bruiken van nassi goreng of bamie. 's Maandags
 betoepat met toebehooren. Donderdags en Vrijdags
 djanganan (gado-gado) tegen f 0.75 per portie en
 's Zaterdag rijsttafel à f 1.50 en f 0.75.
 Tusschen 3-6 uur thee of Indische stroop met
 kwee-kwee, à f 0.25 per portie.
 De zelfgemaakte stroop (rose, assem, vanille en
 ananas) is ook per flesch verkrijgbaar à f 1.20.

MATHIEU PIETERS

Art. Photographie
 PRINSESTRAAT 90 (en face Molenstr.)
 LA HAYE

Geopend van 9-6 uur
 Zondag en Feestdagen gesloten

moelijker te begrijpen is dan de Russische dans,
 maar dat, wanneer men ze, door herhaald zien, beter
 leert zien, ook meer schoonheidsgenieting geeft.

„Het zou dus goed zijn, indien de Indische eens
 meer gecultiveerd werd hier in het land. Ze zijn een
 bron van leering en inspiratie. Zou 't niet aardig
 zijn, wanneer Mullens ze eens vastlegde in een film
 en die verspreide, om zoo den Indischen dans meer
 bekendheid te geven. Of is dit al geschied? Misschien
 kan hij ze projecteeren tusschen zijn Indische op-
 namen, als artistiek intermezzo.

„Interessant is ook op te merken hoe goed de
 Indische boekwerken verzorgd zijn, hoe er een
 gansche Hollandsch-Indische literatuur opbloeit, hoe
 tal van hoogbegaafde Hollandsch sprekende en
 schrijvende Indische jongeren de dragers van de
 nieuwe Oostersch Westersche synthese zijn, die voor-
 bestemd is de kloof tusschen de oude en nieuwe
 wereld te overbruggen en een nieuwe levenshar-
 monie te scheppen.

„Hoe meer het Westen helpt, hoe meer het Oosten,
 zoo oud in wijsheid en schoonheid, ons zal helpen.”
 DE B(OER).

Javaansche dansen bij Boeatan.

„Zondagmiddag werden er op de tentoonstelling
 van Boeatan in de Gothische Zaal enkele zeer in-
 teressante Javaansche dansen uitgevoerd. Raden Ngb
 Poerbo-Tjeroko, leeraar in het Javaansch te Leiden
 demonstreerde eenige standen en bewegingen en
 legde ze tevens uit. De heer R. M. Soerjo Winoto
 uit Antwerpen danste een „Kelono”. Zeer mooi
 was het toonen en het spiegelen in de uitgestrekte
 hand met trillende vingers. Ook de beweging met
 de armen naar links en naar rechts, waarbij de
 handen in de polsgewrichten gedraaid werden,
 muntte uit door zuiverheid van lijn.

Het mooiste waren de beide dansen, die mej.
 Gineke Weber uit Amsterdam uitvoerde. Mej. Weber
 heeft een jaar lang les gehad in de vorstelijke dans-
 school te Djokja en daar o.a. de Serimpi dans ge-
 leerd als eenige Europeesche vrouwelijke leerlinge,
 zoodat wij hier werkelijk het een unicum te doen

technisch afd door de buitengewone rust en beheer-
 sching van het evenwicht, die bij de Javaansche
 dansen in de eerste plaats de aandacht van het
 publiek trekken, maar wij troffen een bezieling en
 een innerlijke harmonie aan, die voor een wester-
 linge een zeldzaamheid mag heeten. Wat een ver-
 fijning in iedere beweging der vingers, wat een ge-
 wijde teederheid bij ieder neerzetten van de voet. Wij
 hopen, dat het niet de laatste maal geweest is, dat
 mej. Weber ons van haar sublieme kunst heeft doen
 genieten.”

HERBERT A. POLAK.

Verschillende schilders, die in de zaal waren, hebben
 schetsen gemaakt van danseres en dansers.

De Raad van Beheer en de volijverige Propaganda-
 Commissie van „Boeatan” mogen met voldoening terug
 zien op de resultaten dezer zoo welgeslaagde tentoon-
 stelling. Er heerschte van het begin tot het einde een
 geest van ononderbroken opgewekten arbeidslust, van
 geestdriftige samenwerking voor het gemeenschappelijke
 na te streven doel, die zijn mildadige uitwerking,
 ook naar buiten, niet miste. Deze expositie heeft op
 doeltreffende wijze weer eens in ruimen kring de aan-
 dacht op „Boeatan's” streven gevestigd, door veel van
 Indië's schoone ziel, in zijn kunststijlingen opgesloten,
 onder de oogen en, door de wijze van aanbieden, te-
 vens in hoofd en hart van het groote publiek te bren-
 gen. Er zijn ook vele stukken van kunstnijverheid en
 huisvuil verkocht, welke nu van zelfs in de onmiddellij-
 ke omgeving hunner nieuwe bezitters het propa-
 gandawerk: „waardering en liefde te kweken tuss-
 chen het Westen en het Oosten”, zullen voortzetten.

Door belangelozen en tevens zoo zuinig mogelijk
 volbrachten, gemeenschappelijke arbeid, zullen ook
 de financiële uitkomsten bevredigend zijn. Niettegen-
 staande den geringen toegangsprijs om een ieder tot
 het bezoeken er van in de gelegenheid te stellen en de
 vele onkosten, welke altijd aan exposeeren verbonden
 zijn, zal er toch nog een klein batig saldo overblijven,
 dat weer ten nutte kan komen van de Indische kunst-
 nijverheid, daar het besteed zal worden voor nieuwe
 inkoop, aanvulling van den verkoopvoorraad in
 „Boeatan's” toonkamers, Heulstraat 19, den Haag.

WISBRUN & LIFFMANN

Veenestraat 35-37 - Tel. 2593 - Den Haag

DAMES MODEARTIKELLEN.
 ZIJDEN STOFFEN, FLUWEELEN, KANTSTOFFEN.
 ALLE SOORTEN GARNEERINGEN, ENZ.

BALARTIKELLEN.

KOOPT NIET

in Holland een winstgevende Zaak
 Bedrijf door bemiddeling van het

INTERNATION. HANDELS-BUREAU

De Eerste Nederlandsche Vak-kundige Zakenbeur
 LEUVEHAVEN 46a ROTTERDAM TELEF. 97

Vraagt kosteloze Inlichting

Nu en dan werd in de Gothische zaal de opmer-
 gehoord: er moest bij de voorwerpen meer uitleg-
 zijn, hetzij schriftelijk of mondeling. Het antwoord
 daarop luidde: deze Tentoonstelling is niet bedoeld
 als een wetenschappelijk, ethnografisch of technisch
 leermiddel, doch is van zuiver artistiek-ethisch
 zelf. Toelichtingen, hoe goed ook gegeven en bed
 schaden de emotie, die men van kunst onderge
 verlangt toch ook geen uitlegging omtrent zijn
 werk van den schilder, den beeldhouwer of musi
 Kunst moet doorvoeld, beleefd worden, en h
 daarvoor ongevoelig zijn helpen ook uitleggingen
 integendeel, die brengen hen steeds verder van
 doel af. Alleen het zich rustig, zonder nevenge
 ten, herhaaldelijk onbevangen openstellen voor
 kunstuitingen van anderen, kan voeren tot bezie
 kunstgenot, tot opwekkenden geestdrift.
 Moge de tentoonstelling in de Gothische zaal al
 voor: enkelen deze zegenrijke uitwerking hebben ge

Van Week tot Week.

3-10 JUNI 1924.

- B. H. H. Ravenswaay †. Te 's-Gravenhage is in
 ouderdom van 83 jaar overleden de heer B.
 Ravenswaay, oud-resident.
- H. B. van Rhijn †. Op 75-jarigen leeftijd is te 's-
 Gravenhage overleden de gep. majoor H. B. van
 Rhijn, gep. districtscommandant, en
 inspecteur der rijksveldwacht.
- Oey Tiong Ham †. De oud-majoor-Chinees van 's-
 Gravenhage overleden de gep. maj. Oey Tiong
 Ham, is te Singapore aan
 lamming overleden.
- W. Tergau †. Op 59-jarigen ouderdom is te 's-Gr-
 avenhage overleden de gep. maj. Tergau der ad-
 stratie N.-I. leger.
- I. Ch. van Es †. Den 5en Mei overleed te Batavia
 heer I. Ch. van Es, gepens. assistent-resident
 taris te Batavia.
- Een onderscheiding. De Japansche regeering heeft
 heer E. A. Zeilnga Az., den onlangs afgest-
 grootofficier in de orde van den Heiligen S.
 (Aneta-)

Tevredenheidsbetuiging. Naar de Ind. Crt. vernam
 de treincontroleur Van Doesburge, de conde
 ..Savelkoel, de leerling-eletricien Van Old-
 candidaat-iden Willemse en de ingenieur
 door den hoofdinspecteur der S. S. beloond
 een tevredenheidsbetuiging voor hun opred-
 gelegenheid van het spoorwegongeluk bij
 Eke.

Hoofdofficiersbenoemingen. Bij de Infanterie tot
 kolonel: de majoors D. G. Draayer, J. K. F.
 ber, J. Oudsburg en J. W. M. Diemont; tot ma-
 de kapiteins S. Alberda en J. J. Riel.

Ontslagen op verzoek, wegens volbrachten dienst-
 eervol uit Harer Majesteits militairen dienst-
 majoor der Infanterie C. L. Stennekes (2 Sep-
 de kapitein der Inf. H. W. L. van Meeuwen,
 deeld bij de Kol. Reserve (1 Juni), de luit-
 kolonel der artillerie A. R. F. Bouman, met
 in Nederland, de kapitein der mil. Administr-
 ..W. G. A. Raat (3 Mei).

Hoofd Postdienst. Aan het hoofd van den Post-
 graaf- en Telefoondienst, den heer E. W. L.
 Faber, is met 2 September op zijn verzoek
 ontslag verleend.

W. Doornik. De Oost-Indische hoofdamtenaar
 verlot, de heer W. Doornik, laatstelijk resi-
 van Banka en Onderhoorigheden, is op zijn
 zoek wegens volbrachten diensttijd met ingang
 30 April 1924 eervol uit 's lands dienst ontslag
 onder dankbetuiging voor de langdurige di-
 ten, door hem aan den lande bewezen.

Universitaire examens. Wageningen. Landbou-
 school. Bevordert tot doctor in de landbou-
 de heer H. Loos, geb. te Rotterdam, op
 schrift met stellingen, getiteld: Bijdrage tot
 kennis van eenige bodemsoorten van Java
 matra. Cand. ex. Koloniale Boschbouw, de
 W. C. Jesse en C. J. Mol. Cand. ex. Kol.
 bouw: W. Hartman.
 Leiden. — Cand. ex. taal en letterkunde van
 O.-I. Archipel C. Hoogkaas. Cand. ex. Ned-
 recht: de heer M. A. F. Zwager.

TOEPOEL's Modelschool

Joh. Camphuisstr. 165-67 (Bezuidenhout) DEN HAAG

BOKSEN, JUJITSU, ONTVETTING
 VERSTERKING, TRAINING voor elke sport
 Dames en Heeren. LAGE PRIJZEN

Warme en koude Kuip- en Stortbaden. Alle lessen
 P. M. C. TOEPOEL, Oud-Amateur-Kampioen van Ned-
 Gediplomeerd Leeraar N. B. B.

J. SCHULTE - Spuistraat 40

Elegante collectie Mantels, Costumes Japonnen en Blouses

In zeer aparte modell. tegen gereduceerde prijzen
Zendingen voor Indië, zeer lage condities.

De Islam en het Communisme. Het hoofdbestuur van de vereeniging Moechammaddyah te Djokja, zal haar afdelingen, alsmede de islamietische kringen op Java waarschuwen om zich niet in te laten met het communisme, aangezien aan het hoofdbestuur na een lang onderzoek en een bestudeering van het communisme, gebleken is dat het communisme onverenigbaar is met den Islam (Aneta).

De bommenwerperij. Naar de „Loc.” verneemt, zijn thans alle verdachten, inzake de bommenwerperij tijdens de jubileumfeesten, in vrijheid gesteld, met uitzondering van hadji Misbach en Hardjodiwongso. Ook het bewijsmateriaal tegen deze twee schijnt zeer schaars te zijn, zoodat men in ingewijde kringen sceptisch gestemd is ten aanzien van de mogelijkheid om aan te toonen, dat zij inderdaad schuldig zijn aan het hun ten laste gelegde.

Met deraillement van den expres. De landraad te Bandoeng is 6 Juni begonnen met de behandeling van het deraillement van den expres te Rantja-Ekek. Askam, de baanschouwer, die beschuldigd was van het doen ontsporen van den expres, is tot vijftien jaar gevangenisstraf veroordeeld. (Aneta-tel.)

Het Tangerang-rapport. Volgens het „Soer. Hbl.” concludeert het Tangerang-rapport, dat ass.-resident van Helsingden wel is waar verschillende fouten heeft begaan, doch niet van dien aard, dat eenige maatregel tegen hem voorgesteld moet worden. Vooris werd het verkeerd geacht, dat de politieambtenaren Treffers, Giliam en Scheepmaker de militaire actie meemaakten, waardoor het aantal onbevoegde adviseurs vergroot werd. (Aneta-tel.)

Nederlandsche postpakketten. Postpakketten uit het buitenland, waarin brieven worden aangetroffen, moeten voortaan zonder meer aan de belanghebbers worden afgeleverd.

Sulthecultuur op Sumatra. De H. A. V. is reeds geruimen tijd bezig met proeven i. z. de sulthecultuur. Juist is — volgens de Deli Cri. — dat er gronden in de Lampongs zijn aangevraagd, doch het door het A. I. D. opgegeven getal van 70000 bouws is onjuist en dient minstens tot de helft teruggebracht te worden.

Kon. Paketvaart Mij. Het ligt in de bedoeling van de K. P. M. een 18 tal schepen te doen bouwen binnen een kortst mogelijke termijn. De grootte der schepen moet de aanbouw grootdoels op Nederlandsche werven geschieden (A. I. D.)

Personoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften.

UIT DE EUROPEESCHE PERS.

Dr. Van Aalsi over Nederland en Indië.
Dr. C. J. K. van Aalsi, president van de Ned. Handels- en Industriële Vereeniging, liet zich interviewen door jhr. J. Feith voor de Post, over Indië en Nederland. Hij betoogde o.m.:
„Ik voor mij ben overtuigd, dat er geen land ter wereld is, dat zich zoo gezegend mag achten als ons kleine vaderland. En tegelijk ben ik ook overtuigd, dat er geen land is, dat zoo veel groote mannen in den tegenwoordigen tijd heeft voortgebracht als ons land. Voor ons niet gering deel hebben we dat aan Indië te danken. We moeten ons, omdat we tot het kleine Nederland behooren, toch vooral niet kleineeren. Ook niet op ons landje afgeven, — wat nog zoo dikwijls gebeurt! Zelfs als wij niet meer in ons land zijn, hoe groot is het aantal landgenooten niet, die een eerste plaats innemen, — niet alleen in ons land, maar in de wereld-waardeering over de grenzen van ons land? Als zakenlui, als industriëlen; evengoed als kunstenaars en menschen van wetenschap! 't Is geen pedanterie, om dit te erkennen. Het lijst mij eerder een deugd, om dit zelf-bewustzijn van den dag te leggen!
Ik bedoel het zoo, — dat een Hollander die iets van zichzelf heeft gemaakt, zijn plaats in de wereld waard is. En dan denk ik ook voornamelijk aan Indië als leer- en diploma's. Ik zie liefst, dat jonge kerels waar wat in zit, er zoo gauw mogelijk op uitgezonden worden. De wereld in, naar Indië! Als een van de beste leer- en oefenscholen voor de menschen van de toekomst! Zendt ze naar Indië, omdat dit een terrein is voor algemene ontwikkeling, dat als iets onbetaalbaar moet worden be-

schouwd. Laat ze hun beste krachten in hun beste jaren aan Indië geven. En laat ze dan naar Nederland terugkeeren, voorzien van hun grootere kennis en ervaring, van een breedere kijk op de werelddingen, een algemeener begrip van de onderlinge verhoudingen in zoo vele belangrijke vraagstukken. Maar laten ze vóór alles enthousiaste Nederlanders blijven.

Hij bedacht zich even. En meteen met opzettelijken nadruk: Er is óók een tegenstelling. Er is iets in onze Indische verhoudingen wat ik telkens weer betreur. Namelijk, dat de menschen in Indië te vlug overtuigd zijn, dat zij 't beter weten dan wij hier. Door verschillende, op zich zelf natuurlijke omstandigheden, is Indië het land voor de jonge, energieke menschen. Daardoor verbeelden ze zich wel eens dat zij de wijsheid in pacht hebben. Er is soms te weinig overleg tusschen Indië en Nederland.

De Vrije Emigratie naar Deli.

De Locomotief (2 Mei) geeft een verslag over haar bezoek aan het kantoor der Deli-Planters-Vereeniging te Mritjam (Semarang). Chef der „Vrije Emigratie”, tevens beheerder van het Administratiekantoor te Semarang, is de heer K. W. Rauh. In de eerste plaats valde op de groote zorg die besteed is aan den bouw van de verblijven voor de emigranten, de kantoorgebouwen, enz., als ook den voorrefelijken staat waarin alles verkeert, terwijl voornamelijk ook trefte de vrijheid die blijkbaar aan de emigranten gegund wordt: er is daar geen sprake van afsluitingen, die gaan of komen beletten zouden. Dat is, vooral dit laatste, als een symbool van de wijze, waarop door dit kantoor de emigratie wordt opgevat, in tegenstelling met de oudere en andere instellingen van gelijke strekking, waar zoo veel kenmerken zijn van dwang en vrijheidsbelemmering. Uit die opvattingen toch vloeien alle overige kwaliteiten van deze soort emigratie logisch voort.

Het doel van de z.g. vrije emigratie, die door de Deli Planters Vereeniging wordt voorgestaan, is het op den duur in het leven roepen van een geregelden stroom van uit vrijen wil naar de ondernemingen der bij de Vereeniging aangesloten maatschappijen emigreerende Javaansche arbeiders van goed gehalte. Het aantal dier maatschappijen bedraagt een 70 tabaks-, 10 rubber-ondernemingen en 1 klapper-onderneming. Bij de vrije emigratie wordt onder „Javaansche arbeiders van goed gehalte” verstaan de aan min of meer gereeld werk gewende onder toestemming van eventueele ouders of hun vervangers, hun dorp verlaten om ter Sumatra's Oostkust hun bestaansvoorwaarden te verbeteren. Men sluit hierbij dus bewust uit die lieden, die om redenen van minder helderen aard het geraden achten uit hun omgeving te eclipseeren. Om dit doel te bereiken heeft de Vrije Emigratie gebroken met de aanwending van aanbrennpremie genietende beroepswervers; tevens eischt zij voor elken nieuweling, hetzij aspirant-contractant, hetzij volwassen of onvolwassen gezinslid, een zoogenaamde „loeloesan”, een schriftelijke verklaring van het betrokken dorps-hoofd, dat deze nieuweling tot zijn dessa behoort, niet in politie-kwesties verwickeld is en dat de ouders of vervangers hun toestemming tot dit vertrek naar Deli gegeven hebben. Er zijn te Kediri, Solo, Jogja, Magelang en Poerwokertó door de Vrije Emigratie vaste hoofd-mandoers aangesteld, die deze brieven ophalen; deze mandoers zijn mede verantwoordelijk voor de juistheid der daarin voorkomende verklaringen. Dit ter voorkoming van knoeierijen. Het is tevens hun taak de respectievelijk ouders of verzorgers voor den betrokken loerah te brengen, opdat deze in de gelegenheid zij zich inzake de toestemming in tegenwoordigheid van twee getuigen uit te spreken. De mandoers staan onder scherpe contróle van Europeesch personeel; wanneer, zooals een enkele maal voorkwam, zij zich tot knoeierijen laten verleiden, worden ze onherroepelijk onmiddellijk ontslagen. De emigratie wordt den nieuwelingen (singkehs) aantrekkelijk gemaakt door het stelsel van korte contracten, minimum thans 2 jaren, door hen aan te moedigen met hun gezin te gaan, hetgeen steeds geschiedt op kosten van de onderneming, door aan henzelfen de keus van de onderneming over te laten, waardoor zij zich bij eventueel reeds daar arbeidende familieleden kunnen aansluiten. Dan is daar ter aanmoediging de volkomen vrijheid van bewegen, die hun in de depots op Java gegund wordt. Voorts heeft de Vrije Emigratie gebroken met het voor de meesten onaangename systeem van uniforme kleding, dat hen reeds van verre kenbaar maakt als emigranten. En stellig is ook een der voornaamste voordeelen voor de emigranten bij de de Vrije Emigratie, dat die inderdaad ook daarin vrij is te noemen, dat de contracten eerst gesloten worden na aankomst op de onderneming. Alle emigranten verlaten dus als werkelijk vrije lieden hun vaderland Java.

J.E. VAN VEEN 's-GRAVENHAGE, Tel. S. 2983 Van Hoornbeekstraat No. 61

Eerste klas Schoenmakerij
... en Reparatie-Inrichting ...

Extra bewerking voor ABNORMALE EN GEVOELIGE VOETEN.

Om goede zaken te maken

is het noodig goede waar te leveren. Doch het publiek moet weten dat gij die levert. Dat bereikt gij alleen door goede en voortdurende reclame.

GEBRUIK DIT BLAD

VOOR UW

Reclamecampagne.

BESCHIKBAAR.

Dienstverrichting „VOORWAARTS”

Jan Evertstraat 19 - Telefoon H. 6684.

Door deze hebben wij de eer U te berichten dat de afdeling Den Haag der Vereeniging „Voorwaarts”, (Bond van gepens. en gegag. Militairen van Oost- en West-Indische Leger), heeft opgericht eene dienstverrichting, ten doel hebbende een gedeelte van die Oud-Strijders, de strijd om het bestaan te helpen verlichten.

De te verrichten werkzaamheden zullen stipt worden uitgevoerd, terwijl de kosten zoo billijk mogelijk berekend worden.

Gaarne Uwe welwillende medewerking hierin tegemoet ziende.

Hoogachtend,

Zeilen en Linoleum wrijven.
Boenen, Schuren en Schrobben,
Poetsen, enz.

TARIEF

Met wagen . . . . . 10.60 per uur en per man
„ fiets . . . . . 10.60 „ „ „ „ „
Zonder wagen . . . . . 10.50 „ „ „ „ „
Innen van kwitanties. . . . . 10.80 per uur.
Voor vervoer van brandkasten en piano's speciaal tarief.
Bezorgen van brieven en circulaires volgens overeenkomst.

MESSEN SLIJPEN EN POLIJSTEN vanaf 75 cent per dozijn, met inbegrip van afhalen en thuisbezorgen.

BESCHIKBAAR.

PIANO'S RIPPEN P. Heinstraat 42 DEN HAAG

Ook in huur en in huurkoop

WASSCHERIJ „REINGOED”

Met speciale Afd. voor de behandeling van Fijn Goed
ANNA VAN BUENENSTRAAT 155-157
DEN HAAG - TEL. B. 1568
Voor uiterst zorgvuldige behandeling van Uw Wasch wordt ingestaan. Behandeling van alle wollen en flanelen goederen systeem Jaeger.

NEDERLANDSCHE HANDEL - MAATSCHAPPIJ

Gestort Kapitaal . . . . . f 80,000,000.-
Statulaire Reserve 19,769,180.-
Buitengewone Reserve 22,660,000.-

Hoofdkantoor: AMSTERDAM.
Agentschappen te ROTTERDAM en 'S-GRAVENHAGE.

Vestigingen in Nederlandsch-Indië,
Straits-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan.

In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Transferten
Incasseringen en Financieringen.
Schriftelijke en Telegrafische Credieten.
Reiscrédietbrieven.
Deposito's.
Rekeningen-Courant.
Administratie van Effecten en alle andere Bankzaken.

BESCHIKBAAR.

De nieuwste mode

WHIPCORD

naar maat

f 84.-

C. H. ERNENS
VALERIUSSTRAAT, DEN HAAG
hoek Danckertstraat
TELEPH. N. 4836

Vraagt onze
uitgebreide STALENCOLECTIE
HEERENMODE-ARTIKELN

Wanneer U

PERIODIEKEN

wilt uitgeven, wend U dan tot ons. Wij zijn daarvoor speciaal ingericht en kunnen derhalve voor

goede en tijdige aflevering

zorg dragen. Desgewenscht verzorgen wij voor U de

Administratie en Expeditie

Onze rotatiepersen staan gereed voor uw **grote oplagen**, onze prima snelpersen voor die tijdschriften, waarbij het vooral op **kunsdruk** aankomt

N.V. Drukkerij Ten Hagen
Nobelstr. 20, Den Haag, Tel. H. 1987*

ROTTERDAMSCH LLOYD

Directie: WM. RUYSS & ZONEN - ROTTERDAM

Geregelde MAIL- en PASSAGIERSDIENST
van ROTTERDAM naar NEDERLANDSCH-INDIË met
aansluiting naar alle havens in den IND-ARCHIPEL

LUXUEUS INGERICHTE MAILBOOTEN, alle voorzien
van draadloze telegrafie en onderwater-klokksignaal.

In Zuid- en Oost-Borneo.

De heer Zentgraaff bereikt Zuid- en Oost-Borneo. In No. III zijner zes eerste brieven aan het Soer. Hbl. (25 Apr. t/m. 2 Mei 3e bl.) schrijft hij, dat het volkomen is uitgesloten, om een land met 94 pct. bosch tot hoogere ontwikkeling te brengen; toekomst-voorzichten schuilen niet in het bosch. Het benutten der schatten, welke uit de wouden zijn te halen, is wel de meest primitieve exploitatievorm. Zij stelt aan het intellect zóó geringe eischen, dat zij in wezen vijandig staat tegenover elk streven naar hoogere methoden. Borneo zal slechts tot ontwikkeling kunnen komen, als het bosch grootendeels is verdwenen. Natuurlijk zal ook die opruiming in komende tijden moeten geschieden met inachtneming van bepaalde regelen en voorzorgen ter handhaving van zekere complexen als reserve, doch in afzienbare toekomst komt deze vraag niet aan de orde.

De conclusies liggen — volgens den heer Z. — daarom voor de hand: Tot in een toekomst, welke vooralsnog niet zuiver is te begrenzen, zal Borneo het land der bosch-exploitatie blijven. De resultaten hiervan zullen grootendeels de welvaart van dit land bepalen. Van eenige bijzondere beperking dier exploitatie behoeft, mits men de devastatie op groote schaal voor den ladanglandbouw uitzondert, nog geen sprake te zijn. Sterker nog: het zal nog zeer lang duren, alvorens de absoluut noodzakelijke terugdringing van het bosch zoover is gevorderd, dat de economische ontwikkeling kan worden opgevoerd naar hooger niveau: van boschexploitatie naar landbouw en veeteelt. De dimensies zijn hier zoo enorm, dat opvolgende geslachten nauwelijks eenige wijziging in den ontwikkelingsgang zullen zien. Hoezeer dit land vraagt om ontbossing, hoe groot de schatten zijn, welke slechts wachten op hem, die ze wil halen, men zal dit moeten doen met groote omzichtigheid en met toepassing van zeer eenvoudige methoden. Het moderne grootbedrijf bij exploitatie der Borneosche bosschen moet zonder meer als een mislukking worden gesignaleerd.

De toestand in Atjeh.

Aneta seinde aan het Bat. Nwsbl. (3 Mei): De autoriteiten in Atjeh ontvingen den 29en April bericht, dat drie hoofdpersonen uit het Dajasche, onderafdeeling Tjalang, afd. Westkust van Atjeh, voornemens waren om na afloop van de poeasa met 30 volgelingen op een heilig graf een eed af te leggen, waarbij zij zouden zweren om op hari-raja een kiewanganval op het bivak Lam Noe te verrichten. De afzetting van het geslacht van Toekoe Aboe Bakar van den oeloebalangs-troon wegens de troebelen in 1914 en 1915. Aboe Bakar, wien in verband met den politieke toestand het verblijf in het Dajasche w.s. ontzegt, bevond zich aldaar. Het bivak Lam Noe werd onverwijd versterkt met twee brigades Infanterie. De hoofdanleggers van het opstootje zijn bereids gearresteerd; twee hunner legden een volledige bekentenis af. Meerdere arrestaties volgden. Thans is de toestand volkomen rustig.

De heer Van der Laan maakt als hoofdredacteur van de Deli Crt. (zie nos. dd. 6, 7 en 8 Mei) met de „Plancius” een reis naar de Molukken. Tusschen Belawan en Batavia was ook de heer Hens, gouverneur van Atjeh en Onderhoorigheden aan boord. Op een vraag in een interview, hoe momenteel de politieke toestand in Atjeh is, antwoordde de heer Hens, zonder voorbehoud, gunstig. Natuurlijk wil dat niet zeggen — zoo voegde hij er o.m. aan toe — dat men nu maar dadelijk de normen van Java of van andere streken op dit gewest kan toepassen; doch gelet op de omstandigheden en op de voorgeschiedenis, is de toestand zoo gunstig als hij maar zijn kan. Dat wil natuurlijk ook niet zeggen, dat niet hier of daar vandaag of morgen eens iets gebeuren kan, zooals dat overal bij weinig ontwikkelde volken onder vreemd gezag mogelijk is, zooals dat in Tangerang, onder de rook van Batavia en Buitenzorg zelfs nog mogelijk bleek, maar een algemeen en georganiseerd verzet moet buitengesloten worden. Ook mag men, bij vergelijking van Atjeh met andere gebiedsgedeelten, nooit vergeten, dat de hoofden, de oeloebalangs, te wien opzichte wij in de afgelopen jaren een belangrijke opportuniteitspolitiek toegepast hebben, er een gansch andere mentaliteit op nahouden, dan de hoofden in andere streken. Wij mogen niet vergeten, dat wij van hen een soort feudale baronnen gemaakt hebben, dat er vroeger onder hen anarchie en voortdurende strijd van den een tegen den ander bestond en dat wij velen van hen in den zadel hebben geholpen, omdat wij hen noodig hadden in den strijd om de heerschappij in Atjeh, maar dat wij daarmee hen ook allerlei feudale ideeën hebben bijgebracht, waarmee wij nu zelf eventueel ook rekening hebben te houden. Daardoor zal het ook betrekkelijk moeilijk zijn de binnenlandsche verhoudingen later te wijzigen en zal daarvoor veel tact en

F^A N. LOEB, Noordeinde 107-109

TEL. H. 3149 DEN HAAG OPGERICHT 1882

Levert op afbetaling:

KLEEDING voor Heeren, Dames en Kinderen
MEUBELN, BEDDEN, TAPIJTEN, Gordijnen
Complete Woning-Inrichtingen

Gramophoons - Rijwielen - Kachels - Lampen - enz. enz.

DE BAS & Co., Bankiers

HEERENGRAGHT 17 - 'S-GRAVENHAGE

BELASTEN ZICH MET ALLE BANKZAKEN

:: Safe-Inrichting

geduld noodig zijn, omdat wij bij al ons optreden over hen wel moeten overwegen wat de consequentie van dat geduld noodig zijn, omdat wij bij al ons optreden de nadeelen ervan opwegen. Het ligt zelfs voor de hand dat wij in deze kwestie, — overigens van groote betekenis voor de ontwikkeling der Atjehsche bevolking — méér nog het oog gericht moeten houden op de toekomstige generatie dan op de tegenwoordige. L'histoire répète! In de Middeleeuwen heeft de Duitse koning menig trouw leenman, die hem hielp in den strijd tegen de afvallige leenmannen, de bezittingen en titels van overwonnenen geschonken; datzelfde hebben wij, toen de kere hoogte, ook in Atjeh gedaan, waar wij met de van Atjehsche hoofden anderen hebben onderworpen onze bondgenooten voor hun hulp op overeenkomstige wijze beloofd. De zonen van deze en dergelijke hoofden gaan nu op de Holl.-Indische en Mulo-school, hen andere en meer moderne ideeën worden bijgebracht. Met dezulken zullen wij verder kunnen gaan dan de oude hoofden, die aan geheel andere toestanden wend en aangepast zijn.

De heer Hens verwacht zeer veel van de doorvoering en doorwerking van de gevolgde beginselen ten opzichte van het onderwijs en de school in Atjeh. Hij roept den inspecteur van het Inlandsch Onderwijs aldaar, heer Vogel, die blijk geeft de breede kijk voor de vervulling van zijn taak te hebben.

In 1922 of daaromtrent, heeft men de wijziging van de dislocatie der garnizoenen, die men mogelijk als doorgevoerd. Dat dient — volgens den heer Hens — behoort door te werken, en de resultaten ervan moet afgewacht worden. Met de verspreiding der troepen als ze thans is, heeft men alle eventualiteiten in de hand.

Inlandsche bedienden of Chinese „boys”

De Kon. Paketvaart Mij. heeft op hare booten, tusschen Deli en Java, de Inlandsche bedienden vervangen door Chinese „boys”. In het Soer. Hbl. (30 Mei) betoogt Deliaan dat het voor de Deliënen zonderling te zien, dat de K. P. M. nu het omgekeerde gaat van wat in Deli gebeurd is. Als huishediende vindt men in Deli den Chinees alleen nog bij enkele oud-gedienden bij min of meer afgelegen wonende tuin-assistenten, de toonaangevende personen, waar aan de bediening van de gasten, hooge eischen worden gesteld, heeft overal den Chinese „boy” vervangen door den „vaanschen boy”. Ook de Chinese chauffeur heeft plaats gemaakt door den „boy”. Waar Ned.-Indische vooral Java, beschikt over een onuitputtelijk reservoir van personen, die juist voor bediende bijzonder geschikt zijn door hun aangeboren beleefdheidsvormen, hun zaamheid en hun vriendelijkheid, speciaal tegenover de toonaangevende personen, moet men het wel als bedenkelijk beschouwen dat men zijn eigen landgenooten de gelegenheid tot beneemt en het opdraagt aan daarvoor minder geschikt en tevens duurder betaalde geïmporteerde vreemde bedienden. Vooral geldt dit voor de scheepsbedienden, waarvoor Inlanders, zooals jarenlange ervaring al geleerd heeft, door hun rust, hun gemakkelijke om zich met weinig comfort tevreden te stellen, door hun vlotte en geruislooze bediening aan tafel, wel bij uitstek geschikt zijn. Deliaan hoopt, dat de K. P. M. van ingeslagen weg terugkeert, vóórdat ze met deze minder bedienden slechtere ervaringen zal hebben opgedaan met de vroegere.

UIT DE INLANDSCHE PERS.

Het Geïllustreerde Tijdschrift voor Nederland en Nederlandsch-Indië „Oedaya” (Opgang).

De geest en inhoud van dit tijdschrift, waarvan nos. 11 en 12 reeds zijn verschenen, zijn zóó geheel overeenstemmend met het doel van de Vereeniging „Oost en West”, dat met het vestigen van de aandacht der lezers van het Koloniaal Weekblad daarop, gezeld van eene opwekking om zich op de lijst van abonneés te laten inschrijven, geen fout wordt gemaakt. In de „Nieuwe Courant” van 19 Februari 1924 worden reeds onder meer op het feit, hoe het tijdschrift van dit tijdschrift, wat geest en inhoud betreft, de tegenwoordige omstandigheden eene daad van tekenen in groote draagwijdte is en hierna, dat dat zij programatisch is vastgelegd en omschreven stellige, wel-overwogen en levenskrachtige gedachten wordt uitgesproken en gepropageerd.

Het is een loffelijke, rustige poging om eene werkelijke toenadering tusschen Nederland en de volken van Ned.-Indië tot stand te brengen, hetgeen, zóó belangrijk, ook het doel der Vereeniging „Oost en West” terwijl dit pogen komt van de zijde van den heer

GEZUSTERS PLATTEEL

Gediplomeerde Coupeuses
Atelier voor het maken van Avonden
en Wandel-Costumes
OBRECHTSTRAAT 550 :: 'S-GRAVENHAGE

Holl.-Indisch Restaurant „NOBACK”
 Groot Hertoginnelaan 105   Telef. M. 1027
 Tevens uitzending van Holl. en Ind. Diners.
 Rijsttafel . . . vanaf f 1.25, f 1.50, f 2.— en hooger.
 Holl. Diners . . . vanaf f 0.70, f 0.95, f 1.25 en hooger.
 Beleeft aanbeveleend, MEVR. NOBACK
 Pension Restaurant
 Jacob Hopstraat 1   Groot Hertoginnelaan 105

J. A. VAN BRAKEL - UTRECHT
 F. C. DONDRSSTRAAT 22a
Pension voor geheele Families
 PENSION-PRIJZEN NADER OVEREEN TE KOMEN

UIT-DE CHINEESCHE PERS.

Een Vrouwenstem.
II (Slot).

Het onderhoud binnenshuis van de eigen woning, is, volgens de meening van de schrijfster, eene taak, waarvan elke Chinese vrouw behoort op de hoogte te zijn en die zij niet moet overlaten aan betaalde werkkrachten van baboes.

De Chinese vrouw doet dan niets, in tegenstelling met vroegere toestanden, toen de verzorging der huishouding was opgedragen aan de gezamenlijke familieleden, die in huis woonden.

De Chinese echtgenoot ziet ongaarne zijne vrouw tegen betaling het werk opdragen aan anderen, die wederom moeten worden gecontroleerd en die als internen, gewoonlijk geheel en al op de hoogte zijn van de bezittingen en de huishoudelijke verhoudingen der werkgevers.

Het zijn vooral de jonge baboes, die wel den weg weten te vinden den huisheer te boeien en daarna de onoverwinnelijkste verhoudingen tot de werkgeefster in het leven roepen, welke tot de ernstigste gevolgen leiden.

Ook zijn die baboes dikwijls de schakel tusschen enkele der huisbewoners en personen daar buiten en of zelf dieven of handlangers van dieven, welke toestanden het rustig familieleven in den weg staan.

Met het schetsen van bovenstaande toestanden heeft de schrijfster geen andere bedoeling dan de thans nog onwetende jonge meisjes op te wekken, om, als zij later in dergelijke verhoudingen komen, steeds eigen huishouding te verzorgen en geen betaalde arbeidskrachten van buiten in dienst te nemen.

Het navolgen van Westersche gebruiken in de Chinese huishouding, hetgeen men zoo dikwijls in de Chinese gezinnen kan waarnemen, verdient geen aanbeveling.

Het moge overeenstemmen met de neigingen der huisvrouw, die zich op royalen voet wil bewegen, behoudens uitzondering, bestaat het feit, dat de Chinese kostwinner aan die Westersche neigingen niet kan voldoen.

Toch gaat deze dikwijls met den stroom mede en als gelukkig gevoelt, krijgt men ten aanschouwen dat hij, als mensch, niet anders kan doen, hetgeen anderen ook doen.

Voor de vrouwen is diezelfde gedachtengang de aanleiding om maandelijks bij vriendinnen en bij kennissen geldelijke hulp te vragen, hetgeen onnoodig is wanneer men de tering naar de nering weet te zelden.

Het Chinese familieleven, onder dit licht bezien, ziet er dus niet al te fraai uit.

De verstandige echte Chinese vrouw zal zich aan de oude opvattingen wel houden en de nieuwe opvattingen niet tot voorbeeld nemen.

Zij zal haar eigen huishouding willen verzorgen op den ouden voet en de rust in het familieleven willen verzekeren.

Over het algemeen handelt echter de mensch niet bijzonder verstandig en het erkennen van begane fouten is zeker geen algemeene eigenschap.

Men moet die personen beschouwen als te behooren tot de groep van de hardhoofden, over welk onderwerp de schrijfster in eene volgende bijdrage iets hoopt te zeggen.

Faillietverklaring van het Chinese Nieuwsblad „Sin Po”.

In de „Perniagaan” van 14 Januari 1924 weet men mede te deelen, dat de heer Hauw Tek Kong een rekest heeft ingediend, inhoudende het verzoek aan den Raad van Justitie tot faillietverklaring van de Naamlooze Vennootschap Handelsdrukkerij „Sin Po”.

Het passief zou f 21.150.— bedragen.

De redactie van de „Perniagaan” voegt hieraan toe, dat zij nog nadere berichten wil afwachten.

Zooals bekend, verspreidde het Chinese Nieuwsblad „Sin Po” de republikeinsche en communistische beginselen.

Tal van daarin voorkomende artikelen waren onaangenaam voor de Ned-Indische Regeering.

In het Kol. Weekblad van 13 Maart 1924 No. 11 was reeds sprake van het staken der uitgifte van het Chinese blad, in verband met het gedwongen(?) vertrek naar Singapore van den gewezen hoofdredacteur den heer Dei-Tie-Kie.

HOTEL-RUBRIEK
AMSTERDAM

HOTEL CENTRAL Damrak 18	HOTEL KRASNAPOLSKY s Warmoesstraat 171-185
THE AMERICAN LUNCHROOM Cy. Kalverstr. 16-18	BESCHIKBAAR.
RESTAURANT „LA RÉSERVE” Rembrandtplein 44-48	

’S-GRAVENHAGE

Hotel Pension „Insulinde” Bankapl. 2, Den Haag, Tel. H. 1486. Dir. bij Schev. B. Str. k. en w. opdologerik.	PENSION „QUIST” Stadhoudersplein 17-18 Tel. SCHEV. 1523
Pension E. M. Blewanus A. v. Solmsstraat 135. Ind. Rijsttafel op Dinsdag, Donderdag en Zaterdag.	Huize „Elisabeth” , Valkenboschkade 670 en 672. Familie-Pension voor Dames en Meisjes.
Hotel Rest. „DUINOORD” Sweelinckplein Spec. bezocht d. Ind. Fam. OOSTERWIK & V. D. LUUR	Pension „VAN ARNHEM” 77 Gr. Hertoginnelaan Tel. M. 965 - Refer. van vooraanst. Families voorh.
Lunchroom „THOMSON” Thomsonlaan 31, Den Haag Gezellig Zijde. Bill. prijzen 1ste kl. Consumptie. Aanbeveleend, J. VENEMA.	Pension Dames Lugtenburg en Wegner. Parterre disponibel. Bad en Telefoon. v. Boetselaerlaan 67
Hotel „Promenade”, Oude Schev. weg 21, Tel. S. 454 Prachtige ligging. Matige prijzen.	BESCHIKBAAR.

BESCHIKBAAR.

HAARLEM

HOTEL-PENSION „MINERVA” Parklaan 86-94, Tel. 433	
NIJMEGEN	
HOTEL REST. „DE KEIZER” Sporstraat 7	HOTEL CAFÉ REST. „DE POORT VAN KLEEF” Grootestraat 2-4

ROTTERDAM.

Hotel „SMITS”, Oude Hoofdplein 2-3. Modern ingericht, riant uitzicht. Aanbeveleend, O. KÖHLER	BESCHIKBAAR.
WASSENAAR	
HOTEL-PENSION „DE KIEVIT” Voll. Pens. vanaf f 7.— p.d.	BESCHIKBAAR.

BESCHIKBAAR.

MODE-VAKSCHOOL - THUIS KNIPPEN LEEREN

kan elke Dame en Meisje, zonder rekenen en teekenen, van alle boven- en onderkleeding. Ook Jongens- en Kinderkleeding. — Zendt postwissel à f 1.60 of BRIEFKAART en U ontvangt per omgaand een boek voor zelf-onderricht met meer dan 100 modellen en maken daarbij een gratis apparaat om u te laten zien hoe gemakkelijk onze methode is. Verschillende naai- en huishoudscholen werken met succes volgens onze methode

VRAAGT PROSPECTUS. S

W. HENDRIKSE-KNAPEN   Gediplomeerd Leeres en Directrice.

TOLSTEEGSINGEL 0.2. 54 - UTRECHT
 Tramhalte Lijn I en III :: Voorheen Heerenweg 44
 Postchèque en Girodienst 76650

den Mas Noto Soeroto, die als directeur-hoofdredacteur de leiding van het tijdschrift op zich heeft genomen.

Deze gedurende zoovele jaren in Nederland verblijvende Javaan, bleef zijn evenwicht bewaren en zoekt die toenadering te verkrijgen door beter begrip, geen revolutie of blinde excessen, maar evolutie, synthetische opbouw, geleidelijke verwezenlijking van een groot en nobel ideaal, waarheen de weg opwaarts van meet af aan moet worden begonnen.

Terwijl „Opgang” zijne Nederlandsche lezers in Nederlandschen tekst in staat stelt het diepere en hoogere leven der intellectuele Indonesiers inniger mede te deelen dan tot nu toe het geval was, geven de onderhandelingen van den heer Mohamad Ijas in de Maleische taal vertaalde Nederlandsche teksten aan de Indonesiers de gelegenheid juister begrippen te kweken omtrent den „Orang Blanda”, die tegenwoordig toch wel het meest iets anders te zijn dan de autocratische overheerscher van voorheen.

Waar tegelijkertijd het heil van Nederland en Indië wordt beoogd, kan men aan het Tijdschrift Oedaya of Opgang niet anders dan eene spoedige uitbreiding en een lang en vruchtbaar leven toewensen.

Met betrekking tot het uiterlijk van dit Tijdschrift kan men vaststellen dat het is bescheiden en goed verzorgd.

Fraaie foto's van toonsangevende personen en van plaats gehad hebbende gebeurtenissen kan men er in vinden.

Het wordt onder leiding van den heer Raden Mas Noto Soeroto alhier uitgegeven door de Naamlooze Vennootschap Uitgevers Maatschappij „Adi Poestaka”; het adres van Redactie en Administratie is Laan van Meerdervoort 332, Den Haag.

De abonnementsprijs is f 3.— per jaar voor 12 nummers.

Tegen betaling van nogmaals f 3.— zal men de afleveringen van af no. 1 ontvangen.

24 afleveringen vormen een fraai prentenboek van 102 pagina's met vele wetenswaardigheden in den tekst, waarvoor te zijner tijd een linnenband met goudstempel zal worden verkrijgbaar gesteld om daarin die 24 nummers te doen binden.

De inhoud van de elfde aflevering bevat mededeelingen omtrent:

a. Dinersters op het gebied van Indische Oudheid, met fraaie foto's van de dames Raden Dewi Sartika, hoofd der door haar opgerichte „Keoetamaan-School” te Bandoeng en Raden Ajoe Noto Soerodjo, vroeger Raden Adjeng Karlinah, het eerste meisje uit den hoogen Javaanschen adel, dat de Europeesche acte voor onderwijzeres heeft behaald en daardoor zich metterdaad aan het onderwijs heeft gewijd.

b. Heer Noto Soerodjo is hoofdboekhouder op een kalkfabriek, terwijl zijne Echtgenote plannen maakt om een internaat op te richten voor de kindergedragde Employés en uit de omliggende dorpen. Een kindergedragde van Raden Dewi Sartika heeft te Padang (Westkust van Sumatra) met veel succes een school opgericht.

c. Over de Inlandsche Landbouw vereeniging „Mardi Poerno” door Jhr. Mr. W. H. Alting von Geusau met fraaie foto's (zie over het ontstaan, doel en werk der Landbouwvereeniging, onder leiding van den heer van Magelang Raden Adipato Ario Soerohadi in het Koloniaal Weekblad van 1 en 8 November 1923, nos. 44 en 45).

d. Het fraaie portret van Prins Pakoe Alam VII, met beschrijving.

e. Een artikel over de vrouwenbeweging in Bengalen, met een fraaie foto van Srimati Svarna Kunnari (Mrs. Ghosal), zuster van den bekenden dichter Rabindranath Tagore.

f. Het laatst verschenen nummer 12 bevat fraaie foto's van Z. H. Ario Praboe Prangwedono (Prins Mangkoe van Soerakarta) en zijne Gemalin de Ratoe Timor.

g. Voorts van Z. H. Pakoe Boewono X, Soesoehoenan van Soerakarta, en zijne Gemalin, de Ratoe Mas en van de heeren Mr. G. Vissering, Dr. C. J. K. van den Schilder J. Toorop, van Luitenant Generaal H. N. A. Swari, van Prins Hadiwardjo van Soerakarta en van den Architect en Schilder, den heer A. J. Mooijen.

h. De beschrijving van de werkzaamheid van de bovenvermelde vereeniging „Mardi Poerno” wordt er in voortgezet.

Restaurant „GUDE”
 WEIMARSTRAAT 341   TELEFOON M. 5240
 Diners vanaf . . . . . 80 cent
 Dagschotel (tusschen 12 en 2 uur) . . . 60 cent
 Uitzending van Diners tusschen 4 en 7 uur
 Kamers met pension vanaf f 50.— per maand
 Aanbeveleend, EUG. J. D'HAINÉ

HET ZUID - DEN HAAG
 Groenmarkt 37   Telefoon 2514
 SALON ORKEST onder leiding van
Mr. CHARLES NOWAK
 Plaatsverv. v. HANS SCHULTZER
Avond-Concert van 8.30 tot 12 uur

Restaurant „GUDE”
 WEIMARSTRAAT 341   TELEFOON M. 5240
 Diners vanaf . . . . . 80 cent
 Dagschotel (tusschen 12 en 2 uur) . . . 60 cent
 Uitzending van Diners tusschen 4 en 7 uur
 Kamers met pension vanaf f 50.— per maand
 Aanbeveleend, EUG. J. D'HAINÉ

**Heeren- en Dameskleeding
naar Maat**

Billijke Prijzen Prima Stoffen Eerste Snit

Gelegenheid tot Abonneeren

AANBEVELEND,

WILLEM VAN HOUT
MOLENSTRAAT 47B TEL. H. 2324

BESCHIKBAAR.

**ARBEIDSBEURS VOOR
DEN OUD-IND. MILITAIR**

Gevestigd te NIJMEGEN
Oude Varkensmarkt 41-43 Telefoon 1867

Geopend van 9-12 v.m. en van 2-4 uur n.m.
Zaterdag na 12 uur gesloten.

Directeur: A. VAN BOXTEL,

Correspondentschappen in vele plaatsen.

Correspondentschap te
AMSTERDAM, J. van Loggem, Cilliersstraat 30.
DEN HAAG, G. J. L. Verhoeven, Valkenboschkade 34.
ROTTERDAM, J. F. Ferwerda, Calandstraat 24a.
ARNHEM, G. I. Hoetink, Emmastraat 58.

H.H. Werkgevers!

Bovengenoemde Beurs stelt zich ten doel Oud-Indische Militairen aan den arbeid te helpen. Zij is nagenoeg te allen tijde in staat om degelijke Oud-Indische Militairen beschikbaar te stellen voor verschillende betrekkingen, als bijvoorbeeld:

Boekhouder, Kantoorbediende, Concierge, Huisbewaarder, Portier, Fabrieksopzichter en -waker, Jachttopziener, Magazijnmeester, Magazijnknecht, Wissellooper, Ploegbaas, Depôthouder, Huisknecht, Hulpmonteur, Stoker Centrale Verwarming, Knecht van de Apotheek en ander personeel voor Zieken- en Weeshuizen, waaronder ook gediplomeerde Verplegers, Controleurs en Wakers voor den Nachtveiligheidsdienst, Telegrafisten en Telefonisten, Koks, enz., waaronder geschoold Personeel.

De personen zijn allen vrij van militaire plichten. Gaarne houdt zij zich aanbevolen voor Uwe aanvragen om personeel, zowel hier te lande als in Ned. Oost- en West-Indië.

**LEDEN VAN DE
VER. „OOST EN WEST”**

hebben op vertoon van hun Lidmaatschapskaart toegang tot de Clublokale Restaurant en Leeszaal van de **Amsterdamsche Burgerwacht**, Singel, hoek Vijzelstraat Amsterdam.

Zij kunnen er elken Maandagmiddag tusschen 12 en 2 uur Bestuursleden van de Afdeling Amsterdam der Vereeniging Oost en West aantreffen.

Gevestigd als
Tandarts
te Den Haag, Bezuidenhout 141
Dr. M. BLUML

Matige tarieven. Spreekuur 10-12, 2-4
Röntgen opnamen bij behandelings vrij. Tel. B. 0897
Lijn 3, 4, 7, 13

Literatuur-Overzicht.

De lezer zal al opgemerkt hebben, dat het overzicht sedert eenige weken niet door de geoefende hand bezorgd wordt, aan welke de samenstelling anders is toevertrouwd. De vaste medewerker voor deze rubriek heeft wegens ziekte en een operatie den arbeid voor korten tijd moeten laten rusten, als redactie-kamaraad heb ik de waarneming van zijn taak op mij genomen, hoewel ik ten deze niet geroutineerd ben. Ik hoop dat men binnenkort weer den terugkeer van den herstelde zal mogen lezen.

Djowo. (Geïllustreerd).

4e Jg. no. 1. Uitslag v. d. prijsvraag inzake een Javaansch muziekschrift. N. Sumatraansche invloeden op de Javaansche mystiek door dr. H. Kraemer. Ziekten en kwalen in de dessa door J. Kats. De Jav. legende van Kin Tamboekan door H. O. Jav. Architectuur door Ir. H. Maclaine Pont.

De Indische Gids.

Het 3e Kol. Onderwijscongres en Hooger Onderwijs voor N. I. door C. Lekkerkerker. Oude en nieuwe toestanden in het voormalige vorstendom Bone (slot) door H. R. Rookmaaker. Indië en de Ned. Volksvertegenwoordiging door mr. J. J. van Bolhuis. Onder de bijdragen in de gebruikelijke rubrieken van dit tijdschrift neemt de bespreking van de brochures: De Poenale Sanctie van W. Middendorp door O. d. V. een bijzondere plaats in. (Juni-afl.)

Nederl.-Indië, Oud en Nieuw.

9e Jg., afl. 2. Herinneringen aan een reis door Engelsch-Indië, (vervolg) tekst en teekeningen van W. O. J. Nieuwenkamp. De mystiek van Bali (vervolg) met illustratiën, door Anne Hallema.

Vrije Arbeid.

10e Jg. no. 5. Reisinrukken uit het Oosten door H. Baart de la Faille.

N.-I. Rubber- en Thee Tijdschrift.

9e Jg. no. 8. De rubbermarkt in 1923, een korte bespreking van het meest saillante uit een overzicht van den rubberhandel in 1923 van de firma Symington & Sinclair te Londen. Onze koffiëproductie (vervolg) voor de cultures, voordracht gehouden door J. R. Harmsen. Overigens verschillende interessante onderwerpen overgenomen uit Indische bladen.

Tijdschrift voor Ind. Taal-, Land- en Volkenkunde.

DL. LXIII, afl. 2. De Toradja's van de Sa'dan-, Masoepoe- en Mamasa rivieren, (vervolg) door dr. Alb. C. Kruij. De naamgeving op het eiland Rote, door F. H. van de Wetering. Die deutsche Völkerkunde vor, während und nach der Kriegszeit. Een memorie van een Banda'schen gouverneur in de 17e eeuw door V. I. van de Wall. Kroniek van het rijk Batjan door W. Ph. Coolhaas. Houleverancies onder de O. I. Cie. door E. H. B. Brascamp. Onder Mededeelingen een aardige vertelling van J. de Ligny over de legendarische herkomst der kamfer Baroes.

Indisch Tijdschrift van het Recht.

DL. 120 afl. 9 en 10, 1923. Deze aflevering bevat uitvoerige Jurisprudentie overzichten, en het slot der Nota betreffende de leiding der politie in N. I. van mr. P. H. Fromberg.

Alg. Landbouwweekblad voor N.-I.

8e Jg. no. 43 en 44. De Amsterdamsche autoshow door does. D. Nijessen. De aanleg van gazons door P. Dakkers. Het „Petree” proces in de praktijk door H. E. Weikamp. Buffelgras, een nieuwe grassoort voor zeer droge, goed doorlatende gronden, door C. A. Backer. Radio XII en XIII. Koffiebesenboek op het Idjenplateau. De inlandse bestrijdingswijzen van enkele ziekten en plagen bij de rijst in de afd. Krawang door Soetan Sanif.

De Indische Mercur.

47e Jg. no. 22. Onderzoekingen verricht in den cultuurtuin te Buitenzorg over de opbrengst van copra (slot) door dr. I. Boldingh. Oil well drilling methods een zeer gunstige beoordeling door L. Rutten van dit werk van Victor Ziegler. Vele gegevens ontleend aan verschillende vakperiodieken.

Indië. Geill. Tijdschrift.

8e Jg. afl. 5. Het zieleleven der Indonesiërs. V. Indische rivieren door L. Tip. Het 3e Kol. Onderwijs-

JOSEPH RIEP - DEN HAAG
RIJWEG 83
Gediplomeerd Coupeur-Kleedermaker
Vanaf 8 April 1905-24 Nov. 1923 werkzaam geweest bij de Fa C. H. KUHNE & ZN, Den Haag

Damestailleurs, Sport-, Rij-, Amazonekleeding
Neeren Rok-, Smoking-, Jacquet-,
Colbertcostumes en Fijne Pelswaren.

J. BOUTER
Luxe Orthopaedische Schoenmaker
Bentinckstr. 109 hoek Fred. Hendrik
Speciaal adres voor **Maatwerk**, voor pijnlijke voeten, platvoeten, enz. Passend Maatschoeisel, waarin de voeten aangenaam gesteund worden, maakt houding en gang elegant.
Reparatiën uitsluitend te kl. werk. Prijzen billijk

congres te 's-Gravenhage. Het monument voor tein Engelbert van Bevervoorden, met een goede slaagde foto van het te Bandoeng voor den verloop lukten vliegenier opgerichte gedenkteeken.

Overzicht v. d. Ind. en Mal.-Chin. Pers.
1924, no. 18, loopt tot 3 Mei.

Zendingsperiodieken.

Nederlandsch Zendingsbla d. 7e Jg. 6. Vorstinnegift. Onder de geschenken uit N. O. Koningin aangeboden bij gelegenheid van H. M. geeringsfeest behoorde ook een feestalbum, afkomstig van de Melascheninrichting Dono Rodjo op Java. verband hiermede doet dr. H. Bervoets mededeelingen over deze inrichting en het geschenk. De rentie te Helouan in Egypte. Als bijlage een woord afscheid, bij hun terugkeer naar Bada in Posso van heer en mevrouw Woensdregt.

De Katholieke Missiën. 49e Jg., afl. deze afl. een bijdrage die op N. I. betrekking heeft. vervolg van „Voor 't eerst op Z. Timor, door F. de Lange S.V.D.

De Java-Post. 22e Jg., nos. 16, 17 en 18. De kende „Onder onsjes” van E. Grasman. Overigens ben de artikelen niet in 't bijzonder betrekking Indië.

BOEKAANKONDIGING.

Koninkl. Versen. „Koloniaal Instituut”.

13e Jaarverslag 1923. Geeft een uitvoerig overzicht van de gebeurtenissen in het jaar, waarin het ins. het praedicaat „Koninklijke” deelachtig werd, en alles wat het nieuwe, nu vrijwel volledig in gestelde gebouw, de afdelingen Handelsmuseum, kenkunde en Tropische hygiëne betreft.

Verslagen der ethnologenbijeenkomsten te Amst.

Druk de Bussy, Amsterdam. De heer B. M. G. heeft Duitsche of Engelsche vertalingen bezorgd, deze jaarlijks gehouden bijeenkomsten. Tot 1923 den deze opgenomen in het Internationaler Arch. Ethnographie, nu zijn die van 1921 (Duitsch) (Engelsch) met die van 1923 en 1924 in het landsch tot een bundel vereenigd. De prijs vindt niet vermeld.

Mededeelingen van het Statistisch kantoor

Statistiek v. d. intergewestelijke handelsbeweging buitengewesten over 't eerste halfjaar 1923 (handel f 3.—).

Verslag omtrent H., N. en L. van N. I. ged. 1923 (i. d. h. f 6.—). Een Engelsche uitgave van verslag volgt.

Rubbervloerbedekkingen

door Ir. J. G. Fol, overdruk in brochure-vorm geven, van artikelen in „Bouwstoffen”.

Verschenen No. 29 van Elsevier's Algemeene

theek: „De Franse literatuur sinds 1880”, Johannes Tielrooy. In de gewone afmeting en gewonen vorm — als steeds verzorgd — wordt belangwekkend onderwerp kritisch behandeld, draagt het tevens een historisch karakter.

In zijn voorbericht zegt de schrijver o.a.: „waar, critici zijn oneinig: alle critiek is subij, „tot op zekere hoogte. Geen beter middel om de „uit voortvloeiende bezwaren te voorkomen, dan „de criticus ronduit verklaart van welke hoofdge „ten (welke S. vooraf aangeeft) hij uitgaat.”

Suriname.

De Memorie van Antwoord op het Voorloopig V. der Eerste Kamer betreffende de begroting van name voor 1924 is verschenen. Zoals te verwachten staan alle beschouwingen in het teeken van versoen. De Minister weert zich dapper en geeft bewijzen wij goed is, maar alles stuit af op den onafwijplicht tot de niterste bezuiniging.

Wij ontleenen aan de Memorie het navolgende: De minister heeft een inleidende gedachtenw. met den gouverneur geopend ten aanzien van de rapport van de commissie-Staal c.s. vervatte voor tot herziening van de West-Indische regering. menten en begrotingspolitiek, na beëindiging van het in zijn voornemen ligt, zich te vergewissen van den

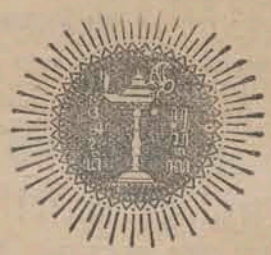
Zeehaboe's en Jongen
beschikbaar.

Te bevragen in „PERSINGGANA”
Advies Bureau en Tehuis voor Nederl.-Ind. Bodem
v. Boetzelaerlaan 2 - Tel. Sch. 2

Maison van Dooremaalen
 Mauritskade 73 DEN HAAG Telefoon H. 7147
DAMES- EN HEERENKLEEDING
 Speciaal naar maat.
 Elegante coupe. Zeer MATIGE prijzen
 Vraagt U eens STALEN.
Heeft U Coupons, wij maken die zeer billijk

J. M. REIJNER, Nic. Tulpstraat
 'S-GRAVENHAGE bij de Copernicuslaan
 1STE KLAS HEEREN- EN DAMESKLEERMAKERI
 BILLIJKE PRIJZEN PRIMA STOFFEN
 ENGELSCH COUPE
 Speciaal Atelier voor alle soorten Bontwerk

ADI-POESTAKA

Boekhandel en Uitgevers-Mij.
 L. v. Meerderv. 332 - Den Haag
 Tel. M. 5611.

Hoofddepôt van de uitgaven van het
 „Java-Instituut” en van „De Commissie voor
 de Volkslectuur” te Weltevreden.
 Levering van alle Boeken op elk gebied, ook
 Buitenlandsche Uitgaven.
 Speciaal zijn we goed gesorteerd in
 Oostersche Werken.

Bij alle Boekhandelaren en bij de Uitgeefster.

Tempel en Paleis in Hindoestan

door MAURITS WAGENVOORT.

Met 25 Illustraties. Prijs: f 3.20.

Dit werkje bevat o.a. reproducties van Etsen van Nieuwenkamp en geeft den lezer een denkbeeld van de grootsche bouwkunst van Hindoes, Dravidiërs en

De Javaansche Danskunst

door Th. B. VAN LELYVELD.

Met 38 Illustraties. Prijs: f 3.20.

De schrijver, die op Java in kringen van Inlandsche grooten heeft verkeerd, is de eerste, die ons op systematische wijze in het wezen der Javaansche danskunst inleidt.

Het werk wordt o.a. verlicht door opnamen van Mevrouw Linda Bandara aan de dans- en muziekschool te Jogjakarta, genaamd: „Krido-Besko-Wiromo”, waardoor de lezer o.a. op aanschouwelijke wijze kennis maakt met de elementaire bewegingen van den Javaanschen dans.

De Geur van Moeders Haarwring

door NOTO SOEROTO.

2E DRUK.

Prijs . . . . . f 3.75.

Uit de Persbeoordelingen:

„ . . . Hier ligt een bundel Nederlandsche verzen van een Javaanschen dichter voor ons, wiens poëzie ons dwingt ze met die van onze grootste poëten te vergelijken. Dat is iets, wat mij boeit en onweerstaanbaar tot mediteeren brengt. Een boek van groot gevoel en hooge beschaving. Een dichter, die niet van de dingen, maar van hun innerlijke wezen zingt”.

JOHAN KONING in „Weekblad voor Indië”.

„ . . . Hoe devoot en hoe vol blijde ontroering zijn de gedichten, waarin Noto Soeroto zijn moeder bezingt, een hulde, sterker en dieper dan het liefdelied van den minnaar, omdat ze zuiverder is en niet eischt of afsmeekt, maar slechts dankt en bidt en vereert . . . De schoonheid van zijn vaderland en de monumenten van de beschaving van zijn heetgeliefd volk brengen den dichter tot geestdrift en het lied rijst uit zijn ziel . . .”.

PETER V. ARKEL in „Nieuws van den Dag van Ned.-Indië”.

bedoelde, van regeeringswege te nemen proeven, juist ten doel hadden het grootkapitaal te lokken. Jammer dat de Minister niet heeft medegedeeld welke aanbiedingen hij heeft gedaan om het particulier initiatief in de gewenschte richting te leiden.

Van den Minister zijn voor het oogenblik geen voorstellen te verwachten, die opnieuw tot proefnemingen ter zake van emigratie van Nederlandsche arbeiders naar Suriname zouden leiden. De tot nu toe verkregen uitkomsten met op eigen arbeid berustende landbouwkolonisatie van den Noord-Europeaan in tropische gewesten zijn van dien aard geweest, dat daarin allerminst eene aanmoediging tot nieuwe stappen is te zien.

Dat de gezondheidstoestand van de bevolking, in het algemeen genomen, als zeer slecht zou moeten worden aangeduid, wordt weersproken door de voor een tropenland zeker niet ongunstige sterftecijfers, welke Suriname toont. Het is intusschen niet te ontkennen, dat op dit gebied nog veel zou zijn te verrichten, wanneer de ongunst der tijden geen beletsel was. In verhouding tot de financiële krachten van het land wordt niettemin ook thans reeds een belangrijke werkzaamheid ontwikkeld.

En nu het bedenkelijke spel van en mis dat de Regeering met de Staten-Generaal speelt in de kwestie van de westgrens van Suriname. Toen het Voorloopig Verslag van de Eerste Kamer verscheen, schreven wij in ons nummer van 28 Mei:

„Voor de zooveelste maal is de Eerste Kamer teruggekomen op de kwestie van de grensregeling tusschen Suriname en Britsch-Guiana en wel in zeer klemmend betoog. De Minister zal al zijn diplomatieke gaven ten toon moeten spreiden om aan dezen greep der Eerste Kamer te ontglippen en doet hij daartoe voor de zooveelste maal een poging, dan verwachten wij dat de Kamer hem een krachtig quo usque tandem, Catilina zal toeroepen en niet aflatende vóór een ondubbelzinnig antwoord is verkregen en de toezegging van de publicatie van alle stukken vanaf 1840. De geringe uitgave hiervoor noodig kan de Staat der Nederlanden nog wel dragen, zonder gevaar te loopen dat de gulden in het gedrang komt.”

Welnu, de Minister is aan de greep ontglipt. Zijne Excellentie heeft bij de samenstelling van zijn antwoord al zijn diplomatieke behendigheid aangewend om een eenvoudige en duidelijke uiteenzetting te omzeilen. Hij heeft de zaak nog meer vertroebeld door de spreuk over het „tegenwoordig stadium van die zaak”, zonder verder aan te duiden wat hij daarmee bedoelt.

Voor het vak aardrijkskunde zou de Minister, ware hij nog op de H.B.S., zeker „onvoldoende” op zijn rapport gekregen hebben. Al wat hij op dit gebied zegt is er geheel naast. Zijne Excellentie doet met zeker aplomb geheel onjuiste mededeelingen.

Wij vragen ons af waarom Zijne Excellentie, waar hij de onderzoeken van Schomburgk en van Barrington Brown bespreekt, die beiden officieele opdrachten hadden, meer waarde hecht aan het haastige onvolledige onderzoek van Schomburgk dan aan de langdurige, zorgvuldige exploratie van Barrington Brown.

Wij hopen dat de Eerste Kamer zich niet zoo maar sans façon in den hoek zal laten duwen. Het zou inderdaad beschamend zijn indien de 50 heeren niet in staat bleken de zaak tot een bevredigend einde te brengen. In dit „stadium” kan de kwestie niet blijven.

Curaçao.

De begrooting voor 1925.

V.

De weerlegging in de Memorie van antwoord van de bezuinigingsopmerkingen en van de bezwaren tegen „Openbare Werken” heeft niet veel om het lijf.

Niet de minste aandacht wordt geschonken aan het verwijt van den Raad, dat de aankoop der gronden voor de drinkwatervoorziening buiten hem omgegaan is. Als alles voor elkaar is, een „definitief plan” wordt dat genoemd, zal het aan den Raad ter overweging worden voorgelegd.

Over de splitsing der uitgaven en het slot der „algemeene beschouwingen” wordt het volgende opgemerkt: „De Curaçaosche begrooting te splitsen in uitgaven, die naar de meening van 5t oogenblik van den Raad ten laste van Curaçao en in andere, die ten laste van den Staat moeten komen, is in de praktijk niet door te voeren; wilde men trachten dit te doen dan zoude er nog niet altijd in den boezem van den Raad eenheid en bestendigheid van meening zijn te verkrijgen.

Kan door het ruimer vloeien van de middelen Curaçao te eeniger tijd in de zeldzaam bevoorrechte positie geraken van het eenige Nederlandsche gebiedsdeel te zijn

Dames- en Heerenkleermakerij H. C. ZIECK
 van Slingelandtstraat 154, bij het Fred. Hendrikplein
 TEL. Sch. 2298 - DEN HAAG
 Vraagt mijn uitgebreide collectie in **Whipcord en Tropical**
 Prima Stoffen. Billijke prijzen.
 Heeren Costumes v.f. 100.- Dames Costumes v.f. 170.-
 Atelier v. Reparatie, Keeren, Chem. Reinigen en Oppersen

zichten van het vertegenwoordigend lichaam, de koloniale Staten. Met gebruikmaking van de aldus ontlenen adviezen zal de indiening worden bevorderd van aan de bepalingen van de herziene Grondwet aantend wetsontwerp tot wijziging van het huidige regeeringsreglement.

Gaarne geeft de minister de verzekering dat bij de voorbereiding van bedoeld wetsontwerp de in het Verslag voorkomende opmerkingen betreffende de onderhavige materie zijn volle aandacht zullen hebben. Hij moge hier toevoegen, dat, al kan hij de in het Verslag tot uiting gekomen denkbeelden niet in alle opzichten tot de zijne reken, ook hij vereenvoudiging op bestuursgebied voorstaat en dat inzonderheid de invoering van plaatselijke staturen in de kolonie ook zijns inziens van politieke en economische betekenissen kan zijn.

Inderdaad geeft de economische toestand geen aanleiding tot opwekkende gedachten. Suriname deelt het lot van zooveel andere gewesten, wier welvaartspeil den ongunstigen druk der jongste wereldgebeurtenissen onderaan en die tengevolge daarvan een zeer moeilijk verloop doorleven.

Wel thans allens gunstiger wordend perspectief der wereldverhoudingen geeft intusschen grond voor de verwachting, dat binnen niet al te langen tijd ook voor Suriname de door de gevolgen van den oorlog veroorzaakte economische ontwikkelingsgang in betere banen komen. En indien pogingen, als opnieuw door den minister aangewend, om de belangstelling van particuliere ondernemers voor Suriname op te wekken, te bevorderen, zal het mogelijk zijn, dat ongetwijfeld spoedig aanmerkelijke verbetering van den toestand tegemoet kunnen worden gezien.

De opmerking, dat de regeering verklaard zou hebben zich te onthouden van Suriname de noodige hulp te verlenen, moet op een misvatting berusten.

De minister komt zeer beslist op tegen de uitspraak van Nederland op elk terrein het noodige aan Suriname te doen. Die uitspraak, in strijd als zij is met de werkelijke toestand, miskent ten eenemale het feit, dat wellicht geen andere kolonie ter wereld naar verhouding tot de eigen middelen op een zoo belangrijke geldelijke bijdrage uit Nederland kan wijzen als voor Suriname vooral in de laatste jaren het geval is geweest.

Dal de aan de hogere ambten in de kolonie verbonden ambtenaren onvoldoende zouden zijn, ware eveneens een tegenpraak vatbaar en, naar den maatstaf van de eene draagkracht van het land, zou veeleer het noodig zijn te betoogen.

De minister geeft de verzekering, dat het belang van de goeden gang van zaken in den landbouw en van de welstand der immigratie door het koloniaal bestuur uit het oog wordt verloren.

Wat betreft de vraag, of het samenstel der immigratie-voorwaarden, welke thans op de landbouwondernemers drukken, zal dienen te worden herzien, stelt de minister zich voor, van de aanstaande aanwezigheid hier van den gouverneur gebruik te maken, om ook overover met den landvoogd in overleg te treden. Het de afdeling „Immigratie en Kolonisatie” lezen wij

dat de minister beschouwt het als een overwegend belang voor Suriname, dat — voor zooveel zich behoeft openbaart — voortgezet wordt de versterking van de arbeidersbevolking door aanvoer van immigranten. De maatregelen, van overheidswege betracht om de immigratie te bevorderen, zijn in wezen onveranderd gebleven, sedert meer dan een halve eeuw geleden een begin is gemaakt met den stelselmatigen aanvoer in Suriname van Britsch-Indische bevolkingsgroepen, nader gevolgd door overbrenging van emigranten uit Java. Het gevolgde stelsel heeft, inzonderheid, uiterst bevredigende uitkomsten opleverd.

Naar aanleiding van den in het Verslag geöefenden nadere om de verwezenlijking te bevorderen van de bedoelingen in Suriname gedane voorstellen, moge de minister de aandacht vestigen op het omtrent in de aangelegenheden vermeldde op blz. 11 van de Memorie van Toelichting, aantekeningen, dat een verwezenlijking van de bedoelde denkbeelden in de eerste plaats afhankelijk is van de belangstelling van het groot kapitaal van de oprichting van landbouwondernemingen in Suriname, zoolang die belangstelling achterwege blijft, zal het nader stappen in de richting der in genoemd Verslag vervatte voorstellen geen zin. Van de zijde der Regeering zal intusschen bij voortdurende getracht worden, het particulier initiatief in die richting te leiden.

Wij hadden een andere opvatting van de voorstellen van den heer Pyttersen en meenden dat de door hem

OUDEERS
 bij hun vertrek naar Indië hunne kinderen ter oede opvoeding moeten achterlaten vinden hier een **prettig TEHUIS** bij eene Familie Haarlem, ruim huis met Tuin bewonende. Is per kind per jaar f 960, voor twee kinderen uit één gezin samen per jaar f 1680.
 tr. No. 2171. Bur. v. d. Bl., Nobelstr. 20. Den Haag

Bij UW BEZOEK AAN
BRUSSEL, OSTENDE of BLANKENBERGHE,
 bemerkt U, dat Uw kleederen gekreukt, gevlekt of
 gescheurd zijn.

U kunt ze moeilijk missen . . . . . Geen nood
Wij Reinigen en Persen Uw Kleding
terwijl gij slaapt!

THE AMERICAN EXPRESS CLEANERS AND TAILORS
 hebben eigen ateliers te

BRUSSEL, OSTENDE, BLANKENBERGHE,
 Palace Hotel 39 rue Royale Hotel Excelsior
 Astoria Hotel Royal Palace Hotel Belle Vue
 Grand Hotel rue de la Limite Grand Hotel

Onverschillig waar U logeert, wij Stoomen (binnen 24 uren)
 Reinigen, Verven, Repareeren, Keeren, Plisseeren, Stoppen
 (American Stoppage) alles zoo vlug en zoo goedkoop,
 dat wij reeds vele Hollanders onder onze trouwste Cliën-
 tèle mogen rekenen.

Indien Uw verblijf zoo kort is, dat Gij in een der boven-
 genoemde plaatsen niet overnacht, dan reinigen en persen
 wij Uw kleding,

terwijl gij Uw courant leest of even een
 brief schrijft.

American Express Cleaners & Tailors

Prop.: M. ANDRÉ,

4 rue Grétry, BRUSSEL

(eerste Zijstraat rechts op den Boulevard komende van
 de Place Brouckère).

BESCHIKBAAR.

AÇOKA

Drama in vier bedrijven door G. GONGGRIJ
 Bandversiering van SOERJOWINOTO
 Prijs ingenaaid f 3.40 Gebonden f 4.90
 Verkrijgbaar bij alle Boekhandelaren
 en bij de Uitgeefster

Uit de persbeoordelingen:

„... Het Nederlandsche volk zou zichzelf te kort doen,
 indien het Açoka niet vasthield en het tot zijn blijvend
 bezit maakte als een zijner uitnemende scheppingen”.

(L. J. M. Feber in *De Maasbode*).

„... De brandende vragen van onzen tijd hebben
 grooten invloed op het werk uitgeoefend, en menige
 gedachte uit het Açoka-drama, de hoofdlijn niet het
 minst, loopt parallel aan de stroomingen, die in het
 geestelijke leven van onze dagen aandacht eischen.
 Deze Açoka figuur is een mensch. Een mensch, bewogen
 door machtige driften, ontroerd door diepe en smartelijke
 gevoelens, aangeraakt door verheven wijsheid”.

(Herman Middendorp in *De Nieuwe Gids*)

„... Hier is al dadelijk de distinctie, die wij op het
 tooneel zoo ongaarne missen. Açoka, de hoofdfiguur,
 is een menschelijke koning — ware hij in onzen tijd
 geboren, men zou hem wellicht voorzitter van den
 Volkenbond hebben gemaakt — doch hij is geenszins
 een gekroond democraat of president van de republiek.
 Hij blijft — eere den schrijver — Majesteit, in den besten
 zin”.

(Top Naef in *De Amsterdammer*)

„... De groote rijkdom van dit werk ligt in zijn
 idealiteit; de geestelijke ontroering is een adel er van
 Als men bij dit werk vergelijkt al hetgeen gemeenlijk
 voor Nederlandsch tooneelwerk doorgaat, dan voelt
 men direct wel een hooge vlucht de heer Gonggrijp
 heeft genomen”.

(Johan Koning in *De Hollandsche Revue*).

Uitgave van „**Ādi Poestaka**”

Boekhandel en Uitgeversmaatschappij

Laan v. Meerderv. 332 - Den Haag - Tel. M. 5611

FIRMA H. MOLIER

BOEKBINDERIJ EN
 LINIËERINRICHTING

HOUTMARKT 28-30

'S-GRAVENHAGE

TELEF. H. 704

met een sluitend budget, niemand zal dat aangenamer
 zijn dan ondergeteekende, doch hij ziet die mogelijkheid
 in de eerste jaren niet verwezenlijkt. Veel is er nog op
 deze eilanden, veel te Willemstad tot stand te brengen
 dat veel geld zal kosten; uitstel is alleen te rechtvaardigen
 door de moeilijkheid eener oplossing van de
 financieele bezwaren.

Splitsing van uitgaven in „strikt genomen koloniale”
 en zg. „Staatslasten” is niet consequent door te voeren;
 zeker niet gedurende een reeks van jaren, waarin de
 ontwikkeling van de omstandigheden, ongemerkt bijna,
 „buitengewone” — zooals b.v. die voor proefnemingen —
 overgaan in gewone, dus strikt koloniale uitgaven.

Om maar bij het door den Raad besproken onderwerp,
 de watervoorziening, te blijven zou ondergeteekende
 willen opmerken, dat indien al de uitgaven, benodigd
 voor het onderzoek naar de mogelijkheid van eene
 watervoorziening en later voor den opzet van de noodige
 werken voor het bedrijf, onder de „buitengewone” wor-
 den opgenomen, toch de latere op dit bedrijf betrek-
 king hebbende uitgaven, de kosten namelijk van een in
 bedrijf zijnde gouvernemenswatervoorziening, toch niet
 als een buitengewone uitgaafpost kunnen worden behan-
 deld.

Ondergeteekende hoopt met de Afdelingen, dat door
 een meerdere opbrengst van de middelen reeds de be-
 grooting voor 1925 ten naastenbij sluitend moge zijn.
 Komt evenwel de verhooging van het tarief der invoer-
 rechten niet tot stand dan is de verwachting, dat die
 hoop verwezenlijkt zal worden, niet aanwezig.

De middelen door de Afdelingen van 1 tot en met 4
 aangegeven om het nagestreefde doel te bereiken
 schijnen gemakkelijker toe te passen dan zij het in
 werkelijkheid zullen zijn. Niet altijd is de eerst voor de
 hand liggende weg de gemakkelijkste te bewandelen.

Ernstig zal toch het streven van den ondergeteekende
 zijn zoo nauwgezet mogelijk de wenken door de Afde-
 lingen gegeven te toetsen op hunne uitvoerbaarheid.”
 Op de Bovenwindsche eilanden moeten de landbouw-
 proeven nog voortgezet nu de genomen proeven niet
 op eene totale mislukking hebben gewezen.

Niet onwaardig merkt de M. v. a. op naar aanleiding van
 de mededeeling, dat de Raad om tot belastingverhoging
 mee te werken zich eenigszins moet geschraagd weten
 door de volksovertuiging: „Dat de Raad zich niet ge-
 liggan aan het zich aantrekken van uitingen, voort-
 spruitend uit de algemeen menschelijke afkeer voor be-
 lastingen, die den leden van den Raad ter oore zijn ge-
 komen. Hieraan het oor leenen zou dan tengevolge
 kunnen hebben dat versterking der middelen voorgoed
 onmogelijk zou zijn. Ondergeteekende stelt vertrouwen
 in het beter oordeel van den Raad en van de raadslie-
 den in het bijzonder.”

Alsof niet een halve eeuw lang ongeveer de gezag-
 hebbende der eilanden Kantonrechter en voorzitter van
 den raad van justitie is geweest, schrijft de Gouver-
 neur: „Het toevertrouwen van het Bestuur over de
 Bovenwindsche eilanden aan den rechter is niet goed te
 verdedigen. In het algemeen moet de uitvoerende macht
 niet berusten bij hen, die de „rechtsmacht in handen
 hebben”. In het algemeen moge deze opmerking juist
 zijn, thans is het de vraag, wat eene gewenschte bezuinig-
 ing eischt. En verder: „Het reizen van een Gezag-
 hebbende over de drie eilanden houdt het verband tusschen
 dit gebiedsdeel beter bijeen dan drie gezaghebbers dit
 kunnen doen. Het bespreken van de belangen van een
 eiland met een ander, die dus een frisschen kijk op zaken
 kan hebben, heeft ontgenzeggelijk zijn nut. Vele zaken
 worden dan meer objectief gezien en behandeld. De ont-
 vangers de bezigheden opdragen van gezaghebbende zou in
 de praktijk beteekenen, dat er weer drie gezaghebbers
 werden aangesteld, met al de nadeelen van afgesloten-
 heid, enz. Ofschoon de bevolking van St. Eustatius zeer
 gering is, zijn er toch uitgaven, b.v. die voor een genees-
 heer, die voor de geestelijke verzorging, die trots de
 kleine samenleving niet verder beperkt kunnen worden.”

De begroting voor 1924.

Er is wel enig verschil van inzicht in de toekomst
 van Curaçao tusschen den Minister van Koloniën in
 diens M. v. A. op het Eerste-Kamer-verslag en de gou-
 verneur blijkens het bovenstaande. De Minister toch
 schrijft dat hij niet kan deelen de meening, dat, nu
 het hoofdeiland Curaçao in opbloei is, de tijd van
 straffe bezuiniging voorbij is en de noodige maatregelen
 tot bevordering van den welstand der ingezetenen
 thans niet meer behooren te worden uitgesteld. De
 ongunstige toestand van 's Rijks middelen, waarvan
 Curaçao nog steeds afhankelijk is voor het behoud van
 evenwicht tusschen uitgaven en ontvangsten, dwingt
 voorschands niet alleen tot uitstel van betrekkelijk kost-

H. J. v. BLADEL WAALWIJDE

FABRIKANT VAN

Luxe Dames- en Heerenschoeis

VRAAGT DE MERKEN

THE PRINCESS SHOE en OUR STYL

IN ALLE PRIMA ZAKEN VERKRIJGBAAR,

bare maatregelen tot verheffing van het economie-
 peil, maar legt ook beperking op, zelfs waar het
 zieningen van bescheiden omvang geldt. De min-
 herhaalt daarbij tevens, dat deze gedragslijn, in
 merking genomen de gunstige financieele vooruit-
 ten van Curaçao, naar hij vertrouwt, nog slechts
 tijdelijken aard zal behoeven te zijn.

Verder ontleenen wij aan deze Memorie:
 Voor emigratie naar elders zal gaandeweg ge-
 weinig aanleiding meer bestaan, zoodat dit arbeid-
 vraagstuk eerlang geacht zal mogen worden van
 baan te zijn.

Naar verbetering van hygiënische toestanden
 voortdurend gestreefd. Ook de belangen van den
 landbouw worden niet uit het oog verloren.

Als middel ter keering van een eventuele depre-
 der tekenmunt als gevolg van een teveel aan be-
 middelen, komt naar 's ministers meening in aan-
 king vermindering van het uitstaand bedrag aan be-
 biljetten der Curaçosche Bank door intrekking
 een deel der biljetten hetgeen dan ook bereids
 het koloniaal bestuur in overweging is gegeven.

Daar het behoud van de raffinaderij der Cur-
 sche Petroleum Maatschappij een levensquaestie
 Curaçao is, behoeft het geen beoogd, dat dit be-
 van overheidswege met alle toelaatbare middelen
 hoort te worden gesteund.

Het met den tegenwoordigen gouverneur ge-
 overleg in zake de reorganisatie van de politie
 vindt zich in zoodanigen stadium, dat spoedig een
 finitief voorstel van den landvoogd kan worden
 moet gezien.

Het voortdurend slechter worden van de econo-
 sche toestanden op de bovenwindsche eilanden
 gevolge waarvan de bevolking door emigratie
 elders achteruitgaat, is in groote mate te wijten
 factoren welke de overheid niet in haar macht
 Aan pogingen tot verheffing van het welva-
 heeft het niet ontbroken en gaarne zal de m-
 binnen de grenzen van het mogelijke zijn me-
 kig aan een verder streven in die richting ver-

Het Curaçosche Muntstelsel.

De Gouverneur heeft aan den Raad meegedeeld
 bezwaren te hebben tegen goedkeuring van het
 dat de Minister gescind heeft, dat het invoer-
 niet mocht worden vastgesteld zonder overleg.

Het standpunt van den Minister blijkt reeds
 bovenaangehaalde Memorie van Antwoord
 Eerste Kamer. Aan de aanprijzing eener vermin-
 van het bedrag der uitstaande bankbiljetten
 Minister voorafgaan, dat hij voornog in twijfel
 keert omtrent de juistheid van dit invoerverbod.

Uit den Verren Vreemde.

Om den gouden hoorn.

Het heeft er in het Nabije Oosten en omliggende
 bieden nog niet veel van dat de verzekering van
 Cecil: „alle naties verlangen vrede” algemeene be-
 ging mag vinden. Of wil men liever: de daar in re-
 rige stemming naast elkander wonende naties ver-
 alle naar een vrede, die niet in overeenstemming
 den vrede, zooals de bureu die willen, en hierover
 zij voortdurend. Hiermede willen wij geen wanhoop
 spreken aan het ideaal van den vrede-prediker, al-
 wij weten de verwarde klanken nog niet tot haren
 te brengen.

Is er eigenlijk tusschen geen twee buurstaten inde-
 hartelijk gemeende vriendschapsstemming, wij wil-
 heden hier alleen hebben over de verhouding van
 Turkije tot de andere mogendheden. Mogen wij
 richt in de Daily Tel. gelooven, dan stoft de reger-
 te Angora er op met alle Westersche mogendheden
 te hebben, behalve met Duitschland; zij zou er
 kunnen toevoegen: en niet met de Westersche alle-
 Angora ontziet de gevoeligheden van niemand.

het de opheffing van het kalifaat aangedurfd heeft
 het te kennen gegeven ook het Grieksch-katholie-
 het Armeensche patriarchaat en het opperrabin
 Constantinopel te willen bannen. Voor het opheffen
 kerkelijke en godsdienstige hooge instellingen
 aan deze politieke intriges verweten. Hoe dit zij,
 voering ervan zal velerzijds verontwaardiging
 wekken.

Lijkt 't of het doen verdwijnen van den kalief niet
 stof heeft opgejaagd, inderdaad heerscht in vele Mo-
 daansche kringen toch groote verholgenheid daer-
 Zelfs wordt beweerd dat Moskou, geleid door de

Fa BELT & HERMANS

BOOMKWEKERS - BLOEMISTEN

Steijnlaan III-107 - Tel. M. (met Juni 3) 1374

Aanleg en Onderhoud van Tuinen

Handel in diverse Planten.

Bloom-, Tuin- en Landbouwzaden

Elken Maandag van 10-4 uur is onze Tuin aan
 de Paleisstraat geopend voor bezichtiging en ver-
 koop van div. Planten. Gedurende de zomermaanden
 ook de overige werkdagen van 2-4 uur geopend.

J. J. REESER

Piet Heinsstraat 116 Telefoon Marix

'S-GRAVENHAGE

Solied adres voor Complete Meubilering van Woning

BILLIJKE PRIJZEN PRIMA KWALITEITEN

RUIME KEUZE

Vraagt gratis Prijsopgave!

Bergplaats voor Nieuwels- Verhuizing

TE HUUR.

Keurig gemeub. 1e ETAGE met keuken, elec. licht, gas, in 't centrum van de stad, gelegen aan de stadslijn en de lijnen Leiden—Haag, Scheveningen—Noordwijk, Katwijk. 219L
Adres: Leiden, Hoogewoerd 53.

geleed van den bekwamen generaal Weygand, maar deze heeft tot nu toe de manier nog niet gevonden om den toestand te beheerschen. De Volkenbond staat als mandaatgever ook hier voor eigenaardige moeilijkheden. Constantinopel verwijt Frankrijk allerlei misbruik van macht, het Mohamedaansche gedeelte der bevolking van Antiochië vraagt, naar beweerd wordt, om Turksch te worden, doch ook hier is 't aantal der andersgezinden niet gering.

De Engelsch-Turksche Mosoelconferentie begon den 19en Mei te Constantinopel. Zooals men zich zal herinneren, behoort de Mosoel-kwestie tot die, welke men te Lausanne buiten het geding had gebracht, door ze aan de twee rechtstreeks betrokken mogendheden Turkije en Groot Britannië ter afdoening over te laten, binnen negen maanden moest de zaak beklonken zijn. Ook tusschen deze twee blijkt 't echter niet gemakkelijk tot overeenstemming te komen.

Ali Fethy bey, de hoofdvertegenwoordiger van Turkije ter conferentie liet al gauw de mededeeling verspreiden dat Angora nog op hetzelfde standpunt staat als het te Lausanne verdedigde: Mosoel is Turksch en behoort dus aan Turkije. Londen had ook niets prijs gegeven, integendeel, om strategische overwegingen (beweerde het) moet 't niet alleen als vroeger: Mosoel, Kerkoek en Soeylemanië, maar bovendien Revandoez vragen, het wil aan Turkije echter een ruim aandeel toekennen in de opbrengst van de petroleumbronnen. Als politiek vraagstuk gaat 't hier om de grens vast te stellen tusschen Turkije en Irak, ook een mandaatgebied van den Volkenbond. En volgens de Lausanner-bepaling komt de afwikkeling aan den Volkenbond, indien partijen het niet eens kunnen worden. Niettegenstaande Sir Percy Cox, de eerste Engelsche gedelegeerde, ten opzichte van de gebiedsgrens en den Bagdadspoorweg nader eenige concessies heeft gedaan, hebben de besprekingen tot geen oplossing geleid. Herinneren wij even dat ook Amerikaanse, Fransche, Britsche en Nederlandsche belangen in de petroleum-exploitatie betrokken zijn. Turkije wil van een Volkenbond-uitspraak niets weten. Het Lausanne-verdrag is nog niet door Groot-Britannië geratificeerd. Londen heeft 't wel aangenomen, maar Canada weigert mee te doen, omdat het in de opstelling ervan niet gekend is. Kemal Pacha beroept zich op de bepalingen van het verdrag voor zoover dit in zijn kraam te pas komt, maar nu hij een andere oplossing wil dan de Volkenbond ontkenst hij elk recht van bestaan van het verdrag dat het Britsche rijk zenuw nog niet geratificeerd heeft. Men zit weer vast.

Te Constantinopel als te Lausanne voelt Turkije zich sterk, daar 't weet dat niemand 't aandurft en dat 't met wachten en uitstellen niets te verliezen heeft.

Een der gedichten van Heronymus van Alphen begon aldus: „Alexis had zijn zusje lief als zij met hem wilde spelen.” Zoo heeft elk der mogendheden haar zusje lief.

Ingezonden.

(Buiten verantwoordelijkheid der Redactie.)

Een Verbond.

In een ingezonden stuk in het Koloniaal Weekblad van 15 Mei j.l. vestigt de heer D. van Geuns de aandacht op het bestaan van talrijke vereenigingen, die — hoe onderscheiden ieders bijzonder doel ook moge zijn — uitgaan uit één gemeenschappelijk middelpunt en heengaan naar één gemeenschappelijk einddoel. Middelpunt is de liefde voor Nederland's Overzeesche Gewesten; einddoel het versterken van den band tusschen Nederland en die Gewesten.

De heer Van Genus zou wenschen, dat al die vereenigingen te zamen één Bond zouden vormen en hij roept het Hoofdbestuur van „Oost en West” aan om daartoe het initiatief te nemen.

Kort na het verschijnen van dit nummer van het Koloniaal Weekblad werd een zeer lezenswaardig geschrift in het licht gegeven door het Koninklijk Koloniaal Instituut: „Wording, Werking en Toekomst”, van den heer C. J. Hasselman, Lid van den Raad van Beheer.

Ook de heer Hasselman doet daarin uitkomen, dat de belangstelling op koloniaal gebied het karakter draagt van de „kenmerkend Nederlandsche eigenschap” van versnippering over een groot aantal vereenigingen en instellingen, en vervolgt dan (blz. 50): „Met de meeste dezer vereenigingen staat het Koloniaal Instituut op vriendschappelijke voet; met andere wordt geregeld samengewerkt. Toch zou deze „samenwerking meer vruchtdragend kunnen zijn, indien men zich zou kunnen losmaken van bovenbedoelde separatistische neiging.”

„SALLANDIA”

(GEDEPONEERD FABRIEKSMERK)

LINOLEUMWAS - WRIJFWAS

DE BESTE

CHEMISCHE FABRIEK „SALLANDIA”, ZWOLLE

G. J. R. VAN DER GAAG & ZOON

GROENMARKT 27
TELEFOON No. 2512

DROGERIEN :: :: CHEMICALIËN
DEPOT DER MEEST BEKENDE BINNEN-
EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉS

BESCHIKBAAR.

DE

„ADI POESTAKA”

UITGEVERS-MIJ EN

ALGEMEENE BOEKHANDEL

Laan van Meerdervoort 332 's-Gravenhage

levert

ALLE WERKEN OP ELK GEBIED

Studieboeken voor Lager-, Middelbaar- en
Hooger Onderwijs; Leer- en Woordenboeken
voor Indonésische, Algemeen-Oostersche en
Moderne Europeesche Talen

BESCHIKBAAR.

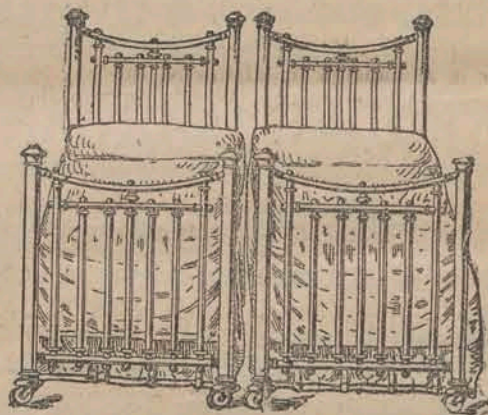
W. J. M. SIMONIS

voorheen Firma Th. A. A. SIMONIS.

GROENMARKT 34, over de Prinsestraat.

TELEFOON H. 4420

DEN HAAG

Specialiteit in BEDDEN

Groote keuze vanaf het beste tot het
eenvoudigste.

Magazijn geopend van 8¹/₂ tot 6 uur.

A. HENRY - HORLOGERIE
DEN HAAG UTRECHT
Fred. Hendriklaan 248 Twijnstraat 34
EXPORT NAAR OOST- EN WEST-INDIË

oming van vele Mohamedaansche onderdanen in de
republicken, er toe gekomen is Angora minder
delijk te bejegenen. Als aanwijzing in deze richting
rdt de aanhouding aangehaald van den eersten Turk-
gezantschapssecretaris te Moskou, in strijd met de
omatieke onschendbaarheid, onder de in dergelijke
allen gebruikelijke beschuldiging van misbruik zijner
atie.

tusschen Italië en Turkije heeft 't ook gespannen.
niste en ware kwam niet duidelijk uit. Mussolini deed
pen samentrekken op Sicilië; daarna werd de ont-
ping van Italiaansche troepen op 't eiland Rhodes
icht, doch ook weer officieel uit Rome tegengespro-
cht. Nadat meerdere redenen voor de spanning bijge-
cht waren, bracht een telegram van 4 Juni de gerust-
ende verklaring van den Turkschen minister Ismet
ba, dat er geenerlei kwestie tusschen de twee landen
and, die de goede betrekkingen bedreigt. Moge 't
er zijn en blijven, de twee mogendheden interesseeren
beide voor vele aangelegenheden, waarin heider be-
gen geenszins parallel gaan.

so in de Albaansche kwestie, waarvoor overigens
schillende andere regeeringen benauwende belang-
ning toonen. Reeds den 21en Mei hoorde men van een
Albanië uitgekomen opstand. Dit werd bevestigd.
neek in 't N. en in 't Z. niet pluis. Skoetari viel en
nd tot zetel van een voorloopige regeering, die tot de
ansche regeering te Tirana een ultimatum richtte. De
eringen van Joego Slavië, Griekenland, Italië, Turkije
landsche en beschuldigen elkander zich met de bin-
landsche aangelegenheden te bemoeien. Zij zullen
onthouden, mits allen zich onthouden. De zittende
ering steunde vooral op de Mohamedaansche grond-
n. Van de opstandelingen, onder welke vele chris-
voorzitter der Nationale vergadering Franssari, en
voorzitter van de commissie, die in Mei het vriend-
ppelijk verdrag met Turkije heeft afgesloten, zijn
or opstandelingen vermoord. De regent zou aan boord
en Italiaanschen torpedo het land verlaten hebben
de Bari aangekomen zijn. Alimed Zogu de Alb. premier,
nien wien de opstand vooral gericht is, zou de wijk
nomen naar Zuid-Slavië. De ministers van
neciën en van onderwijs, die over een wapenstilstand
en onderhandelen zijn door de opstandelingen in
ng genomen. Zullen de buitenstaanders, die de eën
nder niets gunnen, elkander nu niet in de haren
en? De Italianen hebben oorlogsschepen gezonden
het eilandje Sasena vóór de baai van Valona, de
Slaven concentreeren troepen bij Dzukova en
end, de Grieken bij Florina en Jauna. De Turksche
herinnert eraan dat Albanië een voormalige
che provincie is.

or dit alles heen komt zich weer een ander bericht
elden, dat echter ook vroeger al wel eens vernomen
arry Sinclair, de Amerikaansche petroleummilliar-
en het koningschap van Albanië ambieeren. En nu
vergadering van Albaneezen te Boekarest, men
wel te Boekarest, hebben besloten hem inderdaad
oningschap op te dragen, rekenende op de kracht en
nt van zijn geld en zijn persoon.

et geschil tusschen Rusland en Roemenië laat Turkije
min onbewogen, het zit ook hier op den uitkijk, om
in te grijpen, of met eischen te komen. In Roemenië
eigenlijk een staatsgreep moeten worden volvoerd.
generaal Averescu, de aangewezen aanvoerder, liet
door den koning bepraten, zoodat 't geheel op een
zame demonstratie uitliep. Door velen wordt dit
er slechts als een uitstel beschouwd. Boecarest kan
en tweede Athene worden.

en de Turken de handen vol hadden door den
sche met Griekenland, en toen Groot Britannië anti-
sche neigingen toonde, dacht Franklin Bouillon de
sche belangen te dienen door in 1921 het z.g.n.
rd van Angora tot stand te brengen. Achteraf blijkt
nde Pacha weer de slimste is geweest. Frankrijk
heid, en het beloofde in de toekomst autonomie
Antiochië. Zoodra de Turken den druk van
Fransche en Britsche zijde te boven waren, ontzagen zij
Fransche vrienden niet meer. De actie tegen de
che scholen en ziekenhuizen, die tegen de Dette
ning wezen erop hoe het met de vriendschappelijke
monie van Antiochië en Alexandrië gevegd, hetgeen
wel neerkomt op overgave van dit gewest aan Turkije.
Fransche zijde wordt hierop niet grif ingegaan, ook
it nog gearzeld om het verdrag van Lausanne te
ceeren. Beiderzijds verwijt men elkander bij de
n de hand te werken, deze hebben nu en dan den
nne van formeele gevechten aangenomen. Frankrijk
edert April 1923 de leiding in Syrië in handen

HEEREN MODE ARTIKELEN
DE VRIES - REINKENSTRAAT 36

SPECIALITEIT IN HEEREN HOEDEN
WERHEMDEN EN DASSEN

TE KOOP

in DEN HAAG een dubbel HEERENHUIS met Voor- en Achtertuin, gelegen in Duinoord 3 minuten van de Schev. Boschjes, lijn 8 en 10 (zwaerlijn 14).

Het huis bevat: Parterre: 3 ineenlopende kamers met serre, keuken, kelder, W.C., gangkast; 1e Verdieping: 4 ineenlopende kamers met badkamer, W.C., gangkast; 2e Verdieping: 2 groote en 3 kleine kamers, gangkast, W.C., zolder. Voorts kasten in bijna alle kamers, Gas- en Electr. licht.

Het huis is eventueel zeer geschikt voor pension of herstellingsoord.

Br. motto „Heerenhuis”, Bureau v. d. Blad, Nobelstraat 20, Den Haag.

BESCHIKBAAR.

FIRMA J. ASJES Ez.

CARROSSERIE EN RIJTUIGFABRIEK

ALKMAAR

BOUW VAN ALLE SOORTEN RIJTUIGEN,

KOETSSEN EN CARROSSERIEN VOOR

.....PERSONEN- EN VRACHTVERVOER.....

BESCHIKBAAR.

NEDERL.-INDIË, OUD EN NIEUW NOBELSTRAAT 20 'S-GRAVENHAGE

DE NIEUWE JAARGANG

In de Juni-aflevering van den nieuwen jaargang, welke met Mei een aanvang neemt verschijnt een artikel van Dr. H. P. BERLAGE over zijn reis door Nederlandsch-Indië. Deze bijdrage zal opgeluisterd worden door een 6-tal illustraties naar teekeningen.

Gratis proefnummer van het Tijdschrift aan te vragen bij de administratie, Den Haag, Nobelstraat 20. Prijs p. jaargang f 20.-

TRICOT ONDERGOEDEREN

VAN

JANSEN & TILANUS, FRIEZENVEEN

Zwei Seelen, ein Gedanke. En het mag er bijgevoegd worden: een zeer gelukkige gedachte, want niet alleen kan de versnippering afbreuk doen aan de gezamenlijk ontwikkelde kracht, doch vooral is eene ontmoeting voor al die instituten zoo aan te bevelen, omdat ginds, in Oost en West, moet blijken, dat boven middelen en manieren de éénheid van het willen troont.

Huldigt echter de Raad van Beheer van het Instituut in zijn geheel deze zienswijze van een zijner leden? De vraag moest gesteld worden, aangezien verluide, dat het Instituut niet is ingegaan op pogingen van het Indisch Onderwijs Comité om aansluiting te verkrijgen, juist omdat aan dat Comité separatistische neigingen werden toegeschreven, daar het zich bewoog op een terrein, dat met name reeds bewerkt werd door het Comité voor Indische Lezingen en Leergangen.

Daarover een enkel woord. In het geschrift van den heer Hasselman wordt (bl. 22 vlg.) een uiteenzetting gegeven van het nuttig werk, dat het Koloniaal Instituut op het gebied van het onderwijs en het Comité voor leergangen in het bijzonder voor het onderwijs op gymnasia en hogere burgerscholen hebben verricht. Wij lezen echter verder, dat eene Commissie van voorlichting aan het Instituut den raad gaf zich voorshands te „onthouden van rechtstreeksche koloniale propaganda op de lagere scholen, omdat het onmogelijk werd geacht vruchtbaar contact te verkrijgen met de honderdduizenden leerlingen dier scholen.”

Het Indisch Onderwijs Comité heeft daarentegen van den aanvang af getracht om met zijne opwekking van belangstelling voor de landen en volken in ons overzeesch gebied wel door te dringen tot de lagere scholen, en vatte derhalve de vervulling van eene taak aan, die het Comité niet afscheidt van het Koloniaal Instituut, doch integendeel dat Instituut in zijn machtig streven steunt.

Hoe het zij, het geschrift van den heer Hasselman opent een nieuw uitzicht. Het doet tevens een nieuwe gedachte rijzen, in zover, dat, in afwijking van het denkbeeld van den heer Van Geuns — wien het echter niet om het lichaam, maar om de zaak te doen zal zijn — thans de vraag opkomt: of het niet op den weg van het Instituut zou liggen zich aan het hoofd te stellen van de beweging tot vorming van het Verbond?

EEN ABONNÉ.

's-Gravenhage, Juni 1924.

Mededeelingen.

Van het Informatie-Bureau:

VOOR DEN INDISCHEN DIENST ZIJN BESTEMD:

- E. Schubert, Kanaalstraat 49, Amsterdam.
- J. Toorenburg, 2de Jan Steenstr. 90 I, Amsterdam.
- F. W. van der Weel, Jakob van Lennepkade 21 II, Amsterdam.
- A. J. I. van der Linden, Jan van Scorelstraat 38 bis A, Utrecht.
- J. F. M. Oosterman, Javastraat 124, Nijmegen.
- A. W. Duijts, Johannes Camphuisstr. 195, Den Haag, allen als ambtenaar der 4e klasse bij den dienst der In- en Uitvoerrechten en Accijnzen.
- G. S. Schimmelpenninck, Karel de Stouteplein 4a, Rotterdam, als onderwijzer der 2de klasse bij het M. U. L. Onderwijs.
- P. A. Maitern, Loosduinsche kade 67, Den Haag, Controleur 2de klasse bij den P. T. T. dienst.

MET VERLOF UIT INDIE AANGEKOMEN
AMBTENAREN.

- W. A. Hovenkamp, Ass. Resident, Nijmegen, Oranjesingel 17, p.a. E. J. G. Spanjaard.
- J. L. W. R. Rhenrev, Controleur B.B., Leiden, Haarlemmerstr 69, p.a. P. J. E. Rhenrev.
- E. F. Cretier, Hoofdcommies Algemeene Rekenkamer, Davos-Platz, huize Columbia Promenade 128.
- L. Musch, Machinist bij 's Lands Baggerbedrijf, Den Haag, 2de Schuytstr. 172.
- H. J. Weg, Controleur B.B., Groningen, Damsterdiep-Binnen 54a.
- C. J. A. Op de Macks, Controleur 2de kl. P.T.T., Nijmegen, Jan van Goyenstr. 17.
- Mr. P. M. Letterie, Adj. Inspecteur Agrarische Zaken, Amsterdam, Ferd. Bolsstr. 93.
- H. W. A. Waleson, Ambt. 4e kl. I. U. en A., Den Haag, Regentesselaan 93.
- J. R. F. Verschoor van Nisse, Assistent Resident, Den Haag, Snelliusstr. 26.
- F. L. van Driest, Controleur B.B., Arnhem, Nijhoffstr. 191.

UITZENDING DINERS

N. KEUR

TEL. M. 1133

Tel. M. 1133

DINERS AAN HUIS

BEZORGD: f 1.— TOT f 1.40

BEZORGING DOOR DE GEHEELE STAD

- J. G. Anthonijsz, Hoofd Ambachtsschool v. Inl. te Bala, Den Haag, Copernicusstr. 152.
- W. v. Leuven, Ambtenaar 4e kl. I. U. en A., Den Haag, Statenlaan 97.
- G. Bouwmeester, Mijningenieur, Haarlem, p.a. Dr. Oever, Kleine Houtweg 29.
- J. Lock, Commies 1e kl. P.T.T., IJmuiden, p.a. K. Waard, Middenhavenstraat C. 52.
- F. W. Slangen, Assistent-Resident, Den Haag, Bylandtstraat 101.
- A. J. R. Cornelissen, Mijningenieur, Den Haag, Statenlaan 504.
- W. M. van Griethuysen, Controleur B.B., te Bala, kom (Gd.).

UITZENDING VOOR DEN NEDERLANDSCH-INDISCHEN STAATSDIENST EN VOOR 'S LANDS DIENST IN CURAÇAO.

Voor de na te noemen betrekkingen bij 's Lands dienst in Nederlandsch-Indië en Curaçao, waarin moet worden voorzien door uitzending vanwege het Departement van Koloniën, bestaat thans gelegenheid tot mededinging.

10. Uitzending voor den Nederlandsch-Indisch Staatsdienst:

- a. onderwijzer(es) bij het m.u.l.o. (hoofdafdekte wiskunde i. o. vereischt);
- b. onderwijzer(es) bij het openbaar lager onderwijs (voor onderwijzeres hoofdafdekte vereischt);
- c. volledig bevoegd leeraar in de Duitse taal-letterkunde voor het openbaar middelbaar onderwijs;
- d. adjunct-accountant (in tijdelijken dienst);
- e. candidaat-gezaghebber bij het binnenlandsch bestuur;
- f. officier van gezondheid 2de klasse (in tijdelijken dienst).

20. Uitzending voor 's Lands dienst in Curaçao: hoofdonderwijzer met akte wiskunde.

Zij, die voor uitzending tot eene dezer betrekkingen in aanmerking wenschen te komen, kunnen zich doen verkrijgen van inlichtingen wenden tot het Ministerie van Koloniën, 9de afdeling, onderafdeeling A.B. (voor de betrekkingen genoemd onder a t/m e), tot de 10de afdeling (voor de betrekking onder f) en tot den heer H. P. van Nieuwenburg, J. Pzn. Coenstraat 30, 's-Gravenhage, voor de onder 20 genoemde betrekking.

Mutaties van 4 tot 11 Juni 1924.

Nieuwe leden.

- Mej. M. den Hollander, Den Haag, Nicolaistraat 87.
- W. P. Vrouwenvelder, Procuratiehouder, A.N.I.E.M., Haag, Pension Soeka-Manah, 2de Sweelinckstr. 111.
- D. W. Z. de Vries, Pension Sweelinck, Banstraat 27, Haag, f 5.—
- Mej. M. A. Twiss, Controleur 1ste klasse P.T.T., Bussche, Albert Grootlaan 33, f 5.—
- E. Roodhuijzen, Amersfoort, Prinses Marielaan 18.
- A. M. Kerkamp, Leeraar, id., Lange Bergstraat 15.
- G. Bos, 1e Luit. Inf., id., Prins Frederiklaan 1.
- J. A. Rant, id., Lange Bergstraat 33.
- Dr. B. J. van Ernst, Arts, id., Laantje 8.
- W. C. Engelberts, id., Steven v. d. Hagenlaan 6.
- W. D. Helderman, oud ass.-Resident, id., Anna Louwalaan 36.
- S. van Delden, oud-Majoor, id., Anna Paulownalaan 1.
- Dr. P. K. Drossaart Lulofs, id., Kl. Nachtegaalstr. 1.
- M. A. Streefkerk, id., Stationsplein 6.
- L. M. Leezer, Luit-Kolonel Inf., id., Arnhem, Weg 7.
- A. W. C. Dwars, Ingenieur, id., Regentesselaan 15.

Afschrijven.

- J. F. A. C. van Moll, Breda, Molenstraat 8.
- L. H. C. P. D. Engles, Den Haag, Obrechtstraat 460.

Adresveranderingen.

- L. van Vuuren, Lector a d. Universiteit, van: Amsterdam, Weesperzijde 36 naar: Blaricum, Huis 211 h, Landhuisje „Paloma”.
- D. Kersken, Bussum, van: Meentweg 64 naar: Lantwerf, telen van der Haaren 8.
- Ph. C. A. J. Quanjier, onderwijzer, van: Wellekoop, naar: Den Haag, Copernicusstraat 26, f 5.—
- J. A. H. S. Hanozet Gordon, Gep. Ass. Resident, Como naar: Lugano, Poste Restante.
- E. R. Boumeester, Directeur van het Hollandsch Instituut te Nice, van: Avenue de la Tour Lascasis naar: Chateaufneuf No. 6.

A. L. KLAASSEN

Kleermaker

THOMSONLAAN 9 DEN HAAG

TELEFOON M. 5234

Confiserie en Chocolaterie Royales
J. A. KRUL
 Salon de Rafrâchissements
 NOORDEINDE 44 DEN HAAG

N.V. HOOGWERFF, CHABOT & VISSER'S
WIJNHANDEL
 Hoofdkantoor: ROTTERDAM, Juffierstraat 21c - Tel. 1155
 Filiaal: 'S-GRAVENHAGE Noordwal 4, Tel. 2461
 Filiaal: ARNHEM Eusebiusl. singel 1a, Tel. 195

Vereeniging „OOST en WEST“.
 HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 'S-GRAVENHAGE.

STUDIE-COMMISSIE. De gedelegeerde dezer Commissie, de Heer J. C. HIETINK, Prins Mauritsplein 23, Den Haag, Tel. Sch. 752, neemt belangeloos de zorg op zich van in Nederland vertoevende kinderen en jongelingen uit Oost- en West-Indië, die hier te lande geen familie of kennissen hebben, die dit kunnen doen.

INFORMATIE-BUREAU ten behoeve van personen, die een werkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstreckende op elk gebied aan personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende. Men wende zich tot den Secretaris, Heulstraat 17, 's-Gravenhage, Telef. H. 4519, Bureau-uren 10—12 v.m. en 2.30—4 n.m. Schriftelijke verzoeken om inlichtingen zonder bijvoeging van porto voor de beantwoording worden als regel buiten beschouwing gelaten.

TEHUIS VOOR INDISCHE STUDENTEN, Prins Mauritsplein 23, Den Haag, Tel. Sch. 752. Dit „Tehuis“ biedt aan studeerenden van alle landaarden uit Oost- en West-Indië, wier ouders niet in Nederland vertoeven, tegen matigen prijs een tijdelijk verblijf aan, desgewenscht met hulp en voorlichting. Aanvragen te richten tot den Directeur, den Heer J. C. HIETINK of den administrateur, den Heer W. MELIER.

TEHUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan“, van Boetselaerlaan 2, 's-Gravenhage, waar Ned.-Ind. bedienden een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indische bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. DE MUNNIK, Telef. Scheveningen No. 248

LESZAAL, Heulstraat 17. Bevat de actueele lectuur betreffende Oost- en West-Indië.

Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West“, Heulstraat 17 en de Firma MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

- a. 1. Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn. (Tweede druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
2. Onze Oost. II. Iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER. Prijs: f 0.05 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
- b. Onze West Tweede druk bestaande uit:
  1. De Kolonie Suriname, door FRED. OUDSCHANS DENTZ;
  2. De Kolonie Curaçao, door Mr. B. DE GAAY FORTMAN. Prijs: f 0.50 en f 0.06 frankeerkosten.
- c. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkring en Vooruitzichten.
  - I. De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië. (2de, geheel omgewerkte druk met 8 foto's.) Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
  - II. De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
  - III. De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
  - IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
  - V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
  - VI. De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
  - VII. De Vooruitzichten van den Nederlandschen Arts in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
  - VIII. De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
  - IX. De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië. (Opnieuw herzien). Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
  - X. De Ambtenaar bij den Post-, Telegraaf- en Telefoondienst in Nederl.-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
  - XI. De Geëmpl. bij de Rubber-(caoutch.) cultuur en bij eenige Bergcultures in N.-Indië. Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
  - XII. Onze Koloniën. Prijs f 0.35 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

Serie I.	Serie II.
1. Nederlandsch-Indië en de handel.	No. 1. De militaire positie van Nederlandsch-Indië.
2. Indische toestanden gezien door een inlander.	2. Het Javaansch tooneel.
3. Het leven van den bestuursambtenaar in het binnenland.	3. Het spoor- en tramwegwezen in Nederlandsch-Indië.
4. Sarikat-Islam.	4. De theecultuur op Java.
5. De Sulkenijverheid in Nederlandsch-Indië.	5. 's Lands Plantentuin te Buitenzorg.
6. De afschaffing van de laatste heerendiensten op Java.	6. Een doode taal in Indië.
7. Denkbeelden der Inlanders van onzen Indischen Archipel omtrent het ontstaan van ziekten.	7. De inlandsche dorpsgemeenschap op Java.
8. De Europeesche vrouw in Indië.	8. De rijstteelt in Nederlandsch-Indië.
9. De bosschen van Nederl.-Indië, hunne benutting en verzorging.	9. De Javanen gelijk hij schijnt en is.
10. Over de Kolonie Suriname.	10. Brandende Koloniale Vraagstukken.
Serie III.	
1. Over dat en zijne bewoners.	No. 5. Nederlanders in Indië.
2. Nieuwleving in Nederlandsch-Indië.	6. Het Nederlandsch-Indisch Votseredietwezen.
3. Kindercriminaliteit in Nederlandsch-Indië.	7. Het leven van den Europeeschen militair in Ned. Oost-Indië
4. Indische Scholen onder de Oost-Indische Compagnie.	8. De Slavernij in Oost-Indië.

Beleefd verzoek bij bestelling het kostende vooraf per postwissel toe te zenden aan het INFORMATIE-BUREAU, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den Hoofdvertegenwoordiger der Vereeniging in Ned.-Indië, den Heer Mr. K. FAUSER, Soemenep (Madoera).

Afdeeling 'S-GRAVENHAGE.

Het Secretariaat-Penningmeesterschap der Afdeeling 's-Gravenhage is gevestigd Heulstraat 17 (Hoofdbestuur).

Koninklijke Paketvaart-Maatschappij.

Geregelde mail-, passagiers en vrachtgoederendienst.

De havens in den Nederlandsch-Indischen Archipel, in verbinding met Singapore, Penang en Australië.

Uitvoerige dienstregelingen zijn verkrijgbaar bij de directie te Amsterdam en te Batavia.

BESCHIKBAAR.

C. HOYNG
 SPUISTRAAT 20-22 DEN HAAG
 AMSTERDAM - UTRECHT

KRISTAL - PORSELEIN

VAZEN, BLOEMPOTTEN, ZUILEN MET POTTEN, KLOKSTELLEN, ENZ., ENZ., UIT DE PLATEELBAKKERIJ „ZUID-HOLLAND“ TE GOUDA

MAIL- en HUTKOFFERS in alle afmetingen

Garantie voor gave overkomst

FRANÇOIS BLOM'S

MODERNE KOOKKUNST

Het uitgebreidste Kookboek Geb. in linnen Stempelband

f 5.50

Verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij de Uitgeefster, Nobelstraat 20, Den Haag.

Maison H. SIMONS
 Mantel- en Costuum-Magazijnen
 HEULSTRAAT 13 naast „BOEATAN“ NOORDEINDE 17a

Uitsluitend betere Dames-Confectie

STEEDS HET NIEUWSTE BEKENDE SOLIDE GENRES BILLIJKE PRIJZEN

Nederl. Stoomvaart-Maatschappij „OCEAAN“
 Directie: Prins Hendrikkade 145, AMSTERDAM

Holland-Nederlandsch-Indië Vice-Versa

Agenten: MEYER & Co's SCHEEPVAART-MAATSCHAPPIJ AMSTERDAM—ROTTERDAM.

Wereldmerk

L. C. JACOBI voorheen J. F. CUIJPERS

's-GRAVENHAGE - SOERABAYA

Regentesselaan 123 bij Regentesseplein Tel. M. 1403

Wendt U voor

Huur en Huurkoop, Inruilen, Repareeren, Stemmen en Transporteeren

tot bovenstaande in Nederland en Buitenland het **meest bekende adres.**

GROOTSTE voorraad, BESTE merken.

SPECIAL ADRES VOOR TROPEN-PIANO's
UITSLUITEND ORIGINEELE MERKEN.

WANNEER GIJ

Dames- of Heeren-Kleeding wilt laten Oppersen, Repareeren, Keeren, Moderniseeren, Vermaken, opnieuw Voeren, onzichtbaar Stoppen, kortom wat gij maar wilt, ga dan naar

Kleermakerij „UNICUM”

Anna Paulownastraat 30a, Tel. M. 4947

DEN HAAG

De prijs wordt steeds **VOORUIT** bepaald.

“EEN KLANK GAAT OVER HEEL NEDERLAND DAT”

PEEK & CLOPPENBURG

Het roekendst en betrouwbaarst adres is.

A. SCHRÖDER & C

GROENMARKT 25, 26, 27

'S-GRAVENHAGE

MEISJES en KINDER KLEEDING

voor elken leeftijd

N. V. Meubelfabriek „DELTA”

Van Broekhuizenstraat 26-28-30 - Telef. 89

NIJMEGEN

Wij kunnen U momenteel aanbieden:

Complete Huiskamers van af f 315

EINDHOVENSCH E BOOMKWEKERIJ

TEL. 634 EINDHOVEN TEL. 634

LEVERING VAN ALLE SOORTEN

BOOMEN EN PLANTEN

TEGEN SCHERP CONCURREERENDE PRIJZEN

SPECIAL ADRES VOOR HET

AANLEGGEN VAN LUSTHOVEN, TENNISBANEN,

M. A. VREESWIJK

WIJNHANDEL - UTRECHT

Uitvoerige Prijscurant op aanvraag gratis

VERHUIZINGEN PER

Auto-Tapissières

H. VAN DEN BOLD

APELDOORN :: TELEF. No. 273

Holland-Canada Hypotheekbank

's-Gravenhage - Winnipeg

Directie: Mr. J. D. P. TEN BOSCH te 's-Gravenhage - J. G. COSTER te Winnipeg